

YOObU

Yoobun tireru ta sun gemgiin wahala sđōmō ye Gusunō u dera u wa. Wahala yera, win bibu kpuro ba gu, ma win dukia kpuro ya kam kua, ma bwisinu win tii wōri.

Yoobun bārōba ba na bu ka nūn bera. Ben gere sōō, ba sđōsiwa ma Yoobu u tora. Yen sđna u wahala mđ. Adama Yoobu kun gari yi wure. U bu sđōwa u nεε, wi, u dεere. U maa tōn kōsobu waamō ba kuuramō. Ñ n men na, n ñ toraru tōna ta ra ka wahala nε.

Gusunō kun Yoobun bikia dabi ni wisa. U mam wure u Yoobun tii gāa dabinu bikiawa, kpa wi, Yoobu u ka gia ma wi, Gusunōwa u dam kpuro mō. Wiya u maa gāanu kpuro kpare.

Yeniban biru, Yoobun tii u wa ma u tore, ma u Gusunō suuru kana. Saa yera Gusunō u nūn win yellun wāaru wesia. Win dukia ya maa wurama ma u maa bibu mara.

Tire ten kpunaa

1. **Yoobu u** wahala wa, wiru 1n di sere wiru 2:10.
2. **Yoobun bārōba** ba nūn beram da, wiru 2:11n di sere wiru 31:40.
3. **Gari yi Elihu** u Yoobu sđōwa, wiru 32n di sere wiru 37.
4. **Gusunōn wisibu**, wiru 38n di sere wiru 41.
5. **Gusunō** u Yoobu domaru kua, wiru 42.

Setam u Yoobun laakari mεera

¹ Durō goo wāa Usiō, win yīsira Yoobu. Durō wi, u sāawa wi u ra Gusunō mem nōwε. U sāa gemgii, ma u Gusunō nasie. U ku ra kōsa kā. ² Bii tōn durōbu nōōba yiruwa u mara, tōn kurōbu maa ita. ³ Sabe ni u maa mō, ni wee, yāanu nārōbun suba nōōba yiru (7.000), ka yooyoosu nārōbun suba ita (3.000), ka naa wuku nārōbu (1.000), ka keteku ninu nεera wunōbu (500), ka sōm kowo

dabi dabinu. Durɔ wiya u dukia bo sɔɔ yari yerun bera mi gia.

⁴ Win bii tɔn durɔ be, ba ra n tɔɔ baka dim sokunamɔwa, kpa bu ben sesubu ita ye soku bu na bu ka di bu nɔ.

⁵ Bɔ̀ n tɔɔ bakaru di ba kpa mɛ, Yoobu u ra bu sokuwa kpa u bu s̄arasia, kpa u se buru buru yellu u ȳɔku dɔɔ mwaararuginu ko ben baawuren s̄ɔ. Domi u ra tii s̄ɔwa u nɛɛ, sɔrɔkudo nen bibu ba ko n Gusunɔ toraru garu kue ben ḡɔruɔ. Nge meya u ra ko saa kpuro.

⁶ Yera s̄ɔ teeru Yinni Gusunɔn ḡɔradoba ba na ba ȳɔra win wuswaaɔ. Ma Setam tii u maa na u ȳɔra ben suunu sɔɔ. ⁷ Ma Yinni Gusunɔ u n̄n bikia u nɛɛ, man diya a wee.

Ma u n̄n wisa u nɛɛ, na tem b̄ɔsu b̄ɔsu na ka sik-erenewa, yera na den ḡɔsirama na wee.

⁸ Ma Yinni Gusunɔ u maa Setam bikia u nɛɛ, a nen sɔm kowo Yoobu wa mi? Goo sari wi u ka n̄n weene handunia sɔɔ. Durɔ wi, u ra man mem nɔɔwe, kpa u n s̄imɔ gem sɔɔ. Meya u ku ra k̄ɔsa k̄a. U maa man nasie.

⁹ Ma Setam u Gusunɔ wisa u nɛɛ, a tamaa kama Yoobu wi, u ka nun nasie? ¹⁰ N ñ wuna a n̄n k̄ɔsu wi ka win yenugibu ka sere win ye u mɔ ro? Ma a win sɔma kpuro domaru kua. A dera win yaa sabenu nu terie tem mɛ sɔɔ.

¹¹ T̄ɛ, a win ye u mɔ n̄mu dokeo a wa. Na ȳɛ kam kam ma u koo nun b̄ɔrusi wunen tiin wuswaaɔ.

¹² Ma Yinni Gusunɔ u Setam wisa u nɛɛ, ye Yoobu u mɔ kpuro, na nun ye n̄mu beria. Adama a ku win tii baba.

Yen biru Setam u doona Yinni Gusunɔn wuswaan di.

Yoobun bibu ka win dukia

kpuro ya kam kua

¹³ S̄ɔ teeru Yoobun bii be kpuro ba m̄nne ba dimɔ ba n̄rumɔ ben tɔnweron yenuɔ. ¹⁴ Yera Yoobun sɔm kowo goo u na win mi, u n̄n s̄ɔwa u nɛɛ, wee sanam mɛ sa ka nɛɛ yi wukumɔ, ma ketekunu nu yakasu dimɔ, ¹⁵ Sabegibu ba na ba wunen yaa sabe ni w̄ari, ba mwɛera. Ma ba

wunen sɔm kowobu go go ka takobi. Nε turowa na kp̄a na bu kisirari. Yen s̄na na na n nun s̄.

¹⁶ Durɔ wi, u ka gari yi gere u kpe, win sɔm kowobun turo maa na u n̄n s̄ɔwa u nεε, wee guru gb̄a ya wunen ȳanu w̄ri, ka wunen sɔm kowobu ma ya bu di. Nε turowa na yara min di. Yen s̄na na na n nun ye s̄.

¹⁷ Saa ye s̄ɔ, win tii u gari gerumɔ u ñ kpa, win sɔm kowo goo maa ka tunuma. U n̄n s̄ɔwa u nεε, wee Kaladɛban wuuru ita gaa ya na ya wunen yooyoosu w̄ri ya mwεera. Ma ba wunen sɔm kowobu mwεera ba go ka takobi. Nε turowa na bu kisirari. Yera na na n nun ye s̄.

¹⁸ Saa yè s̄ɔ wini maa gari gerumɔ u ñ kpa, kpao maa ka tunuma. U n̄n s̄ɔwa u nεε, wunen biba s̄ ba dimɔ ba n̄rumɔ ben t̄nweron dirɔ, ¹⁹ yera woo damguu gaga na saa gɓaburun bera giɔn di. Ma ga dii ten goonu nne swee, ma dii te, ta be kpuro w̄ri ta go. Wee nε turowa na yara min di. Yera na na n nun ye s̄.

²⁰ Ye Yoobu u yeniba kpuro nua, yera u seewa u win yaberu nenua u karana, ma u tii wii p̄ɔru woka nuku sankiranun s̄. Ma u yiira u siriru tem girari u nεε,

²¹ wee na yarawa tereru nen meron nukurun di.

Terera ba koo maa man sike.

Yinni Gusunɔwa u raa man ye kpuro w̄,

wiya u maa ye kpuro sua.

Yen s̄, kon n̄n siara.

²² Ka yen de kpuro Yoobu kun Gusunɔ k̄sa gaa mani. U ñ maa n̄n torari.

Setam

u maa Yoobun laakari mεera

2

¹ S̄ɔ teeru, Yinni Gusunɔn ḡradoba ba kpam na ba ȳra win wuswaaɔ. Ma Setam tii u maa na u ȳra ben

suunu sɔɔ. ² Yinni Gusunɔ u Setam bikia u nɛɛ, man diya a wee.

Ma u nùn wisa u nɛɛ, na tem bɔsu bɔsu na ka sik-erenawa. Yera na den gɔsirama na wee.

³ Yinni Gusunɔ u maa Setam bikia u nɛɛ, a nen sɔm kowo Yoobu wa mi? Goo sari wi u ka nùn weenɛ handunia sɔɔ. U ra man mɛm nɔɔwɛ. U sīimɔ gem sɔɔ. U ku ra kɔsa kã. U maa man nasie. Yera a swaa kasu n ka nùn kɔsa kua u kun man gãanu kue?

⁴ Ma Setam u wisa u nɛɛ, a n̄ yɛ ye tɔnu u mɔ kpuro, yera u koo wɛ u ka win wãaru yakia? ⁵ À n sikin na, a nùn nɔma dokeo a wa. Na yɛ kam kam ma u koo nun b̄rusi wunen tiin wuswaaɔ.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u Setam sɔɔwa u nɛɛ, wee na nun nùn nɔmu beria, adama a ku nùn go.

⁷ Ma Setam u doona Yinni Gusunɔn min di. Yen biru u da u Yoobu bwisi kɔsunu wisi saa win wirun di sere win naasɔ. ⁸ Ma Yoobu u da u sina torom sɔɔ u siru kɛka sua u ka gɔramɔ.

⁹ Yera win kurɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ, sere ka tɛ, Gusunɔ wiya a ka yɔra mɛ? A nùn wɔnwɔ kpa a gbi.

¹⁰ Adama Yoobu u kurɔ wi wisa u nɛɛ, a gari mɔwa nge gari bɔkɔ. A tamaa sà n gea waamɔ Gusunɔn min di, sa n̄ maa kɔsa wasi win min di?

Ka yen de kpuro, Yoobu kun Gusunɔ gari kam gerusi.

Yoobun b̄rɔba

ba nùn beram da

¹¹ Yoobun b̄rɔba ita yeni, Elifasi Temagii, ka Bilida Suagii, ka Sofaa Naamagii ba wahala ye kpuro nua ye ya Yoobu deema, ma ben baawure u seema saa win tem di. Ba wesiana bu ka na Yoobun mi, kpa bu nùn nukuru yemiasia. ¹² Ye ba wee ba nùn wa sarun di, yera ba n̄ nùn tuba. Adama ye ba nùn turuku kua ba nùn tuba ma be kpuro ba wuri nɔɔ kpɛɛ. Yera ba ben yabenu nenua ba

gēeka, ma ba tii tua wisi wirə nuku sankiranun sō. ¹³ Ma ba sina ka wi tem mi, sōw sōw nəəba yiru ka wōkuru nəəba yiru. Goo kun nùn gāanu sōwa. Domi ba wa ma win nōni swāa te, ta kpā.

YOObU KA WIN BƏRƏBA ITA

Yoobu u weeweenu m̀

3

¹ Yeniban biru, Yoobu u den nəw wukia ma u gari gerua u tōw te ba nùn mara bōrusi. ² U nεε,

³ bōrurara tōw tē sōw ba man mara.

Bōrurara wōku tē sōw ba nən gura sua.

⁴ Yen tōw te, tu ko yam wōkuru mam mam.

Gusunə u ku maa ten gari ko wəllu mi.

U ku de yam bururam mu maa koora te sōw.

⁵ Gəribun wāa yerun yam wōku bakaru tu tu wukiri,

kpa guru wiru ta n tu wukiri.

Yen dāma te, suru ka sōw bu mwaana kpa bεrum mu n wāa tem sōw.

⁶ Gusunə u de wōku te, tu tīra n banda.

U ku maa tu garisi wōw tōnu sōw.

U ku maa tu garisi surun sōw sōw.

⁷ U de tōw te, ta n sāa tōw baruka sarirugiru,

kpa goo u ku raa nuku dobu ko te sōw.

⁸ Sərobu bu tōw te bōrusio.

Be ba waa bakan dweebu yē bu tu bōrusio.

⁹ Kperi yi yi koo yari tōw ten yoka yi ku balli.

Tā n yam bururam yīiyə, tu mu bia.

Tu ku maa buruku sōw wa.

¹⁰ Domi ta n nən meron nukuru yinasie.

Ta derawa ba man mara n ka wahala yeni wa.

¹¹ Mban sōna na n gu nən meron nukurə.

Mban sōna na n gu sanam mε ba man marumə.

¹² Mban sōna nen mero u man mara u taaru swīi.
Mban sōna u man nōori u bom kā.

¹³ Nà n daa gu dōma te, na ko n daa kpīwa,
kpa na n dō na n wēre,

¹⁴ nge sinambu ka ben bwisi kēō be ba tii sina kpaanu
bania tem me sōō ma nu kua bansu.

¹⁵ Meya na ko n wēre nge sina bii be ba ben dia wura ka
sii geesu yibia,

ma ba gu.

¹⁶ Ñ kun me, na n wēre nge bii wìn nukuru ba yara,
n kun me, nge bii wi ba mara ma u yande gu u n sōō wa.

¹⁷ Na ko n wāa gōriō mi tōn kōsobun tii ba wēre,
ka sere mi be ba wasira ba n maa dam mō ba wāa ba wēre.

¹⁸ Miya pirisōmba ba wēre,
ba n maa be ba bu dam dōremōn nōō nōōmō.

¹⁹ Damgibu ka bwēbwēbu ba wāa mi sannu.

Yobu bà n da mi, ba ra yakiarewa saa ben yinnin min di.

²⁰ Mban sōna Yinni Gusunō u ra de tōnu wi u wahala mō
u yam sāreru wa.

Mban sōna u ra de wi u nuki sankire u n wāa.

²¹ Domi tōn ben bwesera ba gōō kī, adama ba n nùn wasi.

Ba gōō win bine mō n kere dukia.

²² Ba ku ra n nuku dobu mō sere bà n ben siki wōru wa.

²³ Adama na sāawa wi u kun yē mi u dōō,

ma Yinni Gusunō u nen swaa kenusi u ka sikerena.

²⁴ Weeweenun saabu, na ku ra di.

Nen wuri kun nōru mō nge nim me mu kokumō.

²⁵ Yèn berum na mō, yera ya ra man deeme.

Ye na maa nasie, yera ya ra man wōri.

²⁶ Wee, na n wāa sēē, na n maa wēre.

Na n bōri yendu mō, ma na ra n burisine.

Elifasin gari

4

- ¹ Yeniban biru, Elifasi Temagii u Yoobu sɔɔwa u nɛɛ,
² sà n gari gerua yi koo nun du?
 Wara u koo sere gari yini nɔ u n maari.
³ Wee tɔn dabina a keu sɔɔsi,
 ma a nuku sankirobu dam kã.
⁴ Wunen gari yi be ba raa kpanamɔ dam kã.
 Ma a be ba gɔma dwiiya tãsisia.
⁵ Wee tɛ gari yi nun deema, ma a kpanamɔ.
 Wee wahala ya nun girari, ma a burisine.
⁶ N ñ Gusunɔ sãara ta sãa wunen dam?
 N ñ wunen yiyɔbu bu ra n wãawa Gusunɔ win mi
 yèn sɔ a nùn mɛm nɔɔwammɛ?
⁷ Ñ n men na, a bwisikuo wunen wãaru sɔɔ,
 à n nɔɔre ba taare sarirugii goo go,
 ñ kun mɛ ba gemgibu mwɛera ba kpeerasia.
⁸ Nɛ, na gabu waare, kɔsan sɔmbura ba ra n mɔ,
 kpa ba n weesu swii.
 Mɛya ba ra maa ye kpuron are wa.
⁹ Ba ra n Gusunɔn mɔru seeye
 kpa yu ka bu kam koosia nge woo bɔkɔ.
¹⁰ Kpa ben kukiri bi ba ra ko nge gbee sunɔ bu nɔru ko.
 Gusunɔ u ra ben nɔsu bɔkuwa.
¹¹ Ba ko n sãawa nge gbee sunɔ mero ge ga yaa bia gu di,
 ma ga gu, gen binu yarina.
¹² Gari gɛɛ man naawa asiri sɔɔ wɔkuru,
 ma nen swasu su yi nua fɛɛ fɛɛ,
¹³ wɔku suunu sɔɔ, saa ye ta nanum kua ta kpa,
 ma tɔmba kpɪ kpata kpata ba dosimɔ.
¹⁴ Saa yera na nanda,
 ma nen wasi kpuro diira.
¹⁵ Ma gãanu man sweema nge woo,
 ma nen wasi kiri seewa.

¹⁶ Na goo wa wi na ò tuba.

Ma na naò gagu nua ga gerumò tɛeru tɛeru ga m̀,

¹⁷ tɔnu u koo kpĩ u n dɛere Gusunɔn wuswaa?

U koo kpĩ u n dɛere wi u ǹn taka kuan nɔni sɔ?

¹⁸ Gusunɔ u ò mam win sɔm kowobu gɔradoba naanɛ kue,
ma u toranu waamò be sɔ.

¹⁹ Kaa sere gere tɔn be ba m̀ma ka tem,
be ba koo kpĩ bu sunku nge k̀k̀bu?

²⁰ Tɔnu koo kpĩ u n w̃a bururu,
ò n kua yoka kpa a deema u gu,
kpa goo kun mam gara nge u gu.

²¹ Win w̃aru ta kasira.
U ò bwisi kpuro wa u ka gu.

5

¹ Yoobu, a kuuki koowo, goo ò n koo re nun wisi.

Nge Gusunɔn gɔrado wara kaa soku kpa u na u nun
wurari.

² Gari b̀k̀ u ra gbiwa win m̀run s̃.

Bwisi sarirugii u ra gbiwa win nisinun s̃.

³ Na gari b̀k̀ wa u kuura.

Ma na wa win w̃a yera ẁriki.

⁴ Ma win biba faaban swaa deri.

Goo sari wi u koo bu ẁra siri yerɔ.

⁵ Tɔn tukoba koo win d̃a ni u g̃a kata ko bu gura,

baa ka ni u kara koosi ka s̃ki.

Kpa be ba win dukian bine m̀ bu ye sua bu ka doona.

⁶ Wahala ku ra yari saa tuan di.

Mɛya nɔni sw̃ara ku ra maa kpi saa tem di.

⁷ Adama wi ba mara kpuro u koo wahala kowa,
nge mɛ b̀ n d̃ɔ wure, d̃ɔ buri yi ra ỹ.

⁸ Adama nɛ Elifasi, ò n nen s̃n na, Gusunɔwa kon somiru
kana.

Kpa n nùn nèn wahala kpuro sɔ̄.

⁹ U ra gāa bakanu kowa ni tɔnu kun kpɛ̄ u gia.

U ra maamaaki dabinu ko.

¹⁰ U ra de gura yu nɛ tem sɔ̄,

kpa gbea yu nim wa.

¹¹ U ra be ba tii kawɛ wɔlle sue,

kpa u be ba nuki sankire yara ben nuku sankirarun di.

¹² U ra be ba bwisi kōsi mən himba kam koosie,

kpa bu ku maa kpī bu ye yibia.

¹³ U ra dewa bwisigibun tiin bwisi yi bu yina mwa,

kpa ben wesianɔ̄ gu ko kam.

¹⁴ Ben mi, sɔ̄ sɔ̄ gbāara ya ra n bu sāawɛwa yam wōkuru,

kpa ba n babi.

¹⁵ Adama Gusunɔ̄ u ra dam sarirugii ganɛ ben tabu yānun
di,

kpa u nùn wɔra ben nɔman di.

¹⁶ Nge mɛya u ra dam sarirugii wi yīiyɔbu wɛ̄,

kpa u durumgiin nɔ̄ kɔre.

¹⁷ Domarugiiwa wi Gusunɔ̄ Dam kpurogii u sɛɛyasiamɔ̄.

Yen sɔ̄, Yoobu, a ku yina ù n nun sɛɛyasiamɔ̄.

¹⁸ Domi wiya u ra tɔnu mɛera ko, kpa u yɛron bosu nɔ̄ri.

Wiya u ra tɔnu kɔsuku, kpa u nùn beki.

¹⁹ Nɔn dabinu u koo nun yara nuku sankirarun di,

kpa kōsa gaa yu ku maa nun deema.

²⁰ Gɔ̄ɔru tà n dua tem sɔ̄, u koo nun gɔ̄ gbarari,

kpa u nun faaba ko tabu sɔ̄.

²¹ U koo nun bōri gbara.

Sanam mɛ yiberɛba ba koo tem kam koosia, u koo nun
wɔra.

²² Kpa a n yɛɛmɔ̄ gɔ̄ɔrun saa sɔ̄, ka sanam mɛ ba tem kam
koosiamɔ̄.

A ñ kaa n maa yaa gɔba gaan berum mɔ̄.

²³ A ñ maa asɔ̄ wasi wunen gberɔ̄.

Domi ba ò tu kpenu suremò.

Yee gòbi kun maa duò mi.

²⁴ Kaa n bóri yendu mowa wunen yenuò.

Kpa wunen sabenun gòò ga n yiba baadomma.

²⁵ Meya maa wunen bibun bweseru ta koo kpèa
kpa tu kowara nge yaka bii.

²⁶ Tòkòru sòra kaa gbi

nge me ba ra dobi gè yen saa yà n tura.

²⁷ Gãa niniwa sa gia besen wãaru sòò.

Nu maa sãawa gem.

Yen sò, a nu bwisikuo, kpa a nu mwa wunen tiin sò.

Yoobu u Elifasi wisa

6

¹ Yoobu u Elifasi wisa u nee,

² bà n nen nani swãaru

ka nen wahala kpuro kilo sòndi,

³ ya ko n nim wòkun yani seeri bunum kere.

Yen sòna na gari mò nge wiiro.

⁴ Domi Dam kpurogii u man yabura ka sèenu.

Ma nin dèe nen wasi duuri.

Ma u man gãa nanumginu kpare nge tabu kowo.

⁵ Keteke gbeeku ga ra swi

gà n yaka bekusu wa ga dimò?

Kete ya ra swi yà n yakasu wa ya dimò?

⁶ Ba koo kpì bu dīanu di ni nu maari sòò sòò nu ò bòru mò?

Goo sèerun kpikum mu ra n do?

⁷ Na ku ra dīa nin bweseru kã.

Nge meya na wahala ye na mò mini tusa.

⁸ Gusunò u nen kanaru mòò,

kpa u man kua ye nen gòru ga kī.

⁹ U den win nòmu demio u man mwa,

u munku u dakura.

¹⁰ Saa ye sǎra kon nuku dobu ko nen wahala baka yeni sǎǎ.

Kpa nen nukuru tu yemia.

Na yě ma Yinni Gusunǎ u dɛere,

na ñ maa win wooda gaa yine.

¹¹ Mba ko na n maa yīiyǎ sanam mɛ na ñ dam mǎ.

Mba na maa mara, domi na yě ma na guwa mi kǎ.

¹² Na dam mǎwa nge kperu?

Nen wasi yi sǎawa nge sii gandu?

¹³ Aawo, na sǎawa dam sarirugii.

Goo maa sari wi u koo man faaba ko.

¹⁴ N weenewa wi u nǎni sǎore u durom wa win bǎrǎn mi, baa u kun Dam kpurogii nasie.

¹⁵ Adama wee, bɛɛ nen bǎrǎba i man nuki sanka nge daa te ta nim gbera.

¹⁶ Puran saa, kpa ta n nim yibumǎ baaman di mɛ mu dɛere.

¹⁷ Yam susurun saa, kpa sǎǎ u tu gberasia.

¹⁸⁻²⁰ Nim nǎru gǎ n tenkuba mǎ,

be ba wee saa Tema ka Saban di, yera ba ra gere mi.

Domi ba tu naane sǎa.

Adama bǎ n tura mi, ben gǎma ra dwiiyewa,

kpa bu yaayaare ko bu kǎǎra, bu gbi gbaburǎ.

²¹ I sǎawa nge daa te.

I nen wee weenu nǎmǎ, ma i berum soore.

²² Na bɛɛ bikiare n nɛɛ, i man kǎru kǎema bɛɛn arumanin di,

²³ n wa n ka yari yiberen nǎmun di?

N kun mɛ i ka man yakia tǎn kǎso goon nǎman di?

²⁴ I man sǎǎsio mi na tora, kpa n mari.

²⁵ Tǎnu u koo gem wura.

Adama ye i man gerusimǎ mi, mana yen asansi wǎa.

²⁶ I kǎwa i nen gari gǎburu wa, i yi mɛeri kam,

kpa i man taare wē, ne wi na ñ maa gãanu yīiyɔ?

²⁷ Bεε, i ko kpī i gobeku tete toosi,

kpa i mam been bɔrɔ dɔra.

²⁸ Tē, na beε kanamɔ, i man mεerima.

Kon beε weesu kuawa batuma sɔɔ?

²⁹ I suuru koowo, i de i kun sãa murafitiba fa!

I de i nen dεeraru wa.

³⁰ Gari kōsi yi ra n wãa nen nɔɔwɔ?

I tamaa na ku ra gea ka kōsa wunanε?

Yoobu u Gusunɔ weeweenu koosimɔ

7

¹ Handunia yeni sɔɔ, tɔnun wãara sēwa nge tabu kowo,

ñ kun mε nge wi u sɔm sēsɔginu mɔ,

² ñ kun mε nge yoo wi u wãa sɔɔ sɔɔ u saaru kasu u wēra,

ñ kun mε nge sɔm kowo wi u mara bu nùn kɔsia.

³ Nge mɛya nen tii na sãa.

Suru dabinu na wãa nɔni swãaru sɔɔ.

Wōku dabina na ra n wãa wahala sɔɔ.

⁴ Nà n kpuna na ra tii bikiewa n nεε, domma kon se.

Domma wōkura koo kpe.

Domi na wasira na n ka sunamɔ sere yam mu ka sãra.

⁵ Wee nen wasi kōsimɔ, yi kɔkɔnu mɔ,

ma yin kokosu wɔbiriramɔ.

Mɛya nen gɔna ya booboosu mɔ si su numu.

⁶ Nɛn wēsiaru ta weson kɔkɔrɔru sãabu kere.

Na ñ yīiyɔbu mɔ, Yinni Gusunɔ.

⁷ A yaayo ma nen wãara sãawa wēsia teeru.

Nɛn nɔni kun maa durom wasi.

⁸ Wunε wi a man mεera, a ñ maa man wasi.

À n man kasu, na ñ ko na n maa wãa mi.

⁹ Nge mε kakoru ta ra yarinε tu doona,

nge mɛya tɔnu ù n gu, u ñ maa seemɔ gɔribun wãa yerun
di.

¹⁰ U ñ maa wee u sina win yenuo.

Ba koo nùn duariwa mam mam.

¹¹ Na ñ kpě n nɔɔ mari, domi na nuki sankire.

Kon nun weweenu koosi, domi na nɔni sɔɔre.

¹² Yinni Gusunɔ, a tamaa na sãawa nge nim wɔ̄kun nim,
 ñ kun mɛ gen yaa gɔba gaa, a ka man ganua mɛ beri
 berika?

¹³ Nà n kpuna na nɛɛ, kon bəri yendu wa,

kpa n nɛn weweenu mari,

¹⁴ saa yera a ra man nandasio

ka dosu kɔ̄susu, ñ kun mɛ ka kãsinu.

¹⁵ A yande man soora dokeo n gbi,

ye ko na n ka kuku nini sɔɔwa.

¹⁶ Wãara den man tusa mɛ.

Na ñ maa kĩ na n wã sere ka baadommaɔ.

Nɛn wãara kun sãa gãanu, a man derio sɛɛ.

¹⁷ Yinni Gusunɔ, wara ra n tɔnu,

a n ka sere win bwisikunu mɔ.

Mban sɔ̄na a nùn garisi gãanu,

¹⁸ ma a nùn nɔni girari bururu baatere,

ma a nùn wɛ̄erimɔ saa baayere.

¹⁹ Sere domma kaa man deri sɛɛ.

Sere domma kaa de n wɛ̄sia.

²⁰ Toraru mba na tora.

A man sɔ̄wɔ wunɛ wi a ra n tɔmbun sanu sanusu mɛera.

Mban sɔ̄na a man sɛ̄yasio mɛ.

Mban sɔ̄na na kua wunɛn sɔmunu.

²¹ Mban sɔ̄na a ñ nɛn durum wunɛ.

Mban sɔ̄na a ñ nɛn toraru duari.

Tɛ̄, wee kon kpuna n gbi.

Kaa man kasu, kpa a kun man wa.

Gusunɔ u koo toro nùn win torarun are wɛ̄

8

¹ Bilida Suagii u gari gerua u nɛɛ,

² sere saa yerà kaa gari saari nini mari.

Wunen gari yi, yi dam mə nge woo bəka.

³ A tamaa Gusunə Dam kpurogii u ra gem gəsie weesu?

⁴ A n yē ma wunen bibu ba Gusunə torariwa,
yen sōna u bu ten are wē.

⁵ Adama wunε, à n Gusunə Dam kpurogii kasu,
ma a win durom bikia,

⁶ ma u ñ taarε gaa wa wunε sɔɔ,

saa yera u koo nun nɔɔri,

kpa u nun nuku dobu wesia nge mε wunen gem mu nε.

⁷ Kpa wunen tēn wāaru tu wēra
tu yellugiru kera.

⁸ Tē, a bikio be ba sun gbiiyen mi,

kpa a laakari ko a wa wahala ye ben sikadoba ba kua.

⁹ Bese, sa sāawa be ba mara gin tee te, sa ñ gāanu yē.

Besen wāaru ta sāawa nge saaru handunia yeni sɔɔ.

¹⁰ Adama a de bu nun keu ko.

Kpa a swaa daki ye ba koo nun sō.

¹¹ Gbīi yi koo kpi mi daara kun wāa?

Naa yari yi koo kpi mi nim sari?

¹² Yì n nim bia, baa bà kun yi bure

yi ra gberewa fuuku n kere yaka si su tie.

¹³ Nge meya be ba Gusunə duari ba koo ko,

kpa tən kāsobun yīiyɔbu bu kam ko.

¹⁴ Ben yīiyɔbu bu koo nɔru ko,

kpa yè sɔɔ ba tāsɔ yu ko nge naran wēε.

¹⁵ Bà n ben dirun gana nenua, ya koo diiriwa.

Bà n ye tāsɔ, kpa yu wɔri.

¹⁶ Ba ko n sāawa nge dāa beku te ta yō sōɔ sɔɔ,
ma ten kāasi teria mi ba tu duura.

¹⁷ Ta ra ten gbini gire kpenun sɔɔwɔ,

kpa gbini yi, yi bɔsu yi wa ye n wāa mi.

¹⁸ Bà n tu wuka min di,
kpa yam mi, mu tu siki mu nɛɛ, mu ò daa tu yě.

¹⁹ Kpa garu tu kpi ten ayerò.
Nge mèya tən kōsobun nuku dobu bu ko n sãa.

²⁰ Gusunò u ku ra gemgii biru kisi.
Mèya u ku ra maa tən kōso somi.

²¹ U koo de a yěeri,
kpa a nuku dobu kuuki ko.

²² Wunen yiberèba ba koo sekuru wa,
kpa tən kōsobun yenu gu gbi.

Yoobu u Bilida wisa u nɛɛ, Gusunò u nùn dam kere

9

¹ Yoobu u gari sua u nɛɛ,
² na yě mɛ.

Amòna tónu u ko n dɛere Gusunòn wuswaaò.

³ Gusunò ù n tónu gari konu nəròbu (1.000) bikia,
u ò wasi u wisi baa tia.

⁴ Wiya u bwisi ka dam kpuro m̀.

Wara u koo nùn seesi kpa yěron wãaru tu daka da.

⁵ U ra guunu yiiye subaru s̀ò,
kpa u nu suriri ka m̀ru.

⁶ U ra de tem mu yiiri sere m̀n s̀òwò,
kpa m̀n gbereba bu ẁruku.

⁷ U ra s̀ò wooda wẽ u ku yari,
kpa u win yireru doke kperi s̀ò.

⁸ Wi turowa u ẁllu t̀ria.
Ma u s̀imò nim kurenun ẁllo.

⁹ Wiya u kperi bwese bweseka taka kua, ka kperi swaanu,
ka kperi yi yi wã s̀ò yěsan ǹm dwaru gia.

¹⁰ U ra s̀m bakanu ko ni ba ò kpẽ bu tubu.
U ra s̀m maamaakiginu ko dabi dabinu.

¹¹ Baa ù n doonò ǹn b̀kun di, na ò nùn wasi.
Ù n maa sarò, na ò tubu.

¹² Ye u nenua, wara u koo nùn ye wərari.

Wara u koo kpī u nùn sō u n̄e, mba a m̀ m̄e.

¹³ Gusun̄ u n win m̄oru seewa u ku ra ye yōrasie.

Win naasun tem̄owa u ra yaa ḡoba ye ba m̀ Rahabun dam taare.

¹⁴ N̄e maa ni, am̄ona kon nùn wisi.

Gari yir̄a kon gere win wuswaā.

¹⁵ Baa n̄a n gem m̄o, na n̄ kp̄e n nùn ḡānu wisi, wi, wi u s̄āa nen siri kowo.

Suuruwa kon nùn kana ka b̄ēēē.

¹⁶ Baa n̄a n nùn kana ma u man wisa, ka m̄e, na n̄ naane m̀ n̄ n̄e, u nen n̄ō nua.

¹⁷ Domi u man w̄ari nge woo guna.

Ma u man m̄eera dabinu kua kam, na n̄ ḡānu kue.

¹⁸ U ku ra de n w̄esia,

m̄a u dera nen w̄āara sosia.

¹⁹ N̄ n dam garin na, wiya u dam kpuro m̄o.

N̄ n maa siribun garin na, wara u koo kpī u nùn siribu soku.

²⁰ Baa n̄a n gem m̄o, ka m̄e, nen gere ya koo man taare w̄e.

Baa n̄a kun taare m̄o, u koo man s̄ōsi ma na s̄āa durumgii.

²¹ Baa m̄e na n̄ taare gaa m̄o,

nen w̄āara kun man neni,

na tu tusa.

²² Kon kpī n gere n n̄e, ḡānu kpuro nu s̄āawa tia Gusun̄n mi.

Domi u ra t̄n k̄ōso ka taare sarirugii kpeerasie.

²³ Bararu garu t̄a n taare sarirugii w̄ari subaru s̄ō, ta go,

Yinni Gusun̄ u ra n nùn ȳem̄owa n̄oni sw̄āa te u wan s̄ō.

²⁴ Tem m̀ n̄ w̄ari t̄n k̄ōson n̄omūo,

Yinni Gusun̄ u ra men kparobu w̄ōkoru kp̄ēewa.

Ma n kun wi, wara u koo ye ko.

²⁵ Wee, na n̄ doo n̄ōru wa,

ma sere nen w̄āarun t̄ōra doon̄ō fuuku nge wi u duka m̀.

- ²⁶ Ta saramə nge goo nimkuu si ba kua ka gb̄i,
 ñ kun mε nge gunə bakeru te ta saram wee tu yaa so.
- ²⁷ Nà n nεε, kon nen weeweenu deri n nen wuswaa
 dεerasia,
 kpa na n nuku dobu mə,
²⁸ na ra nandewa nen wahala yeni kpuron s̄.
- Domina na yē ma Yinni Gusunə kun man gem wēmə.
- ²⁹ Baa ñ n meren na, na s̄awa taaregii win mi.
 Mban s̄ona ko na n maa nùn s̄osimə ma na dεere.
- ³⁰ Baa nà n wobura ka guru kpenun nim,
 kpa n nia ka werem,
³¹ ka mε, u koo man surewa p̄təkə s̄ə,
 kpa nen yānun nuburu tu man bwēra ȳ.
- ³² Wee Gusunə kun s̄a t̄onu nge nε,
 n sere nùn s̄ n nεε,
 su da siri yerə bu sun siria.
- ³³ Goo ù n daa w̄a wi u koo du besen suunu s̄ə
 u sun yakiana,
- ³⁴ Gusunə u koo raa win bokuru yi te u ka man soomə,
 kpa u de n̄ni sw̄a te na waamə mi, tu kpe.
- ³⁵ Saa ye s̄ə, na ñ maa berum m̄ n ka nùn gari ko.
 Adama n ñ s̄a mε.

Yoobu u nεε, Gusunə u nùn mara u ka nùn kam koosia

10

- ¹ W̄ara man tusa.
 Na ñ nen weeweenu ȳrasiamə.
 Kon gerewa wahala ye na m̄.
- ² Kpa n Gusunə s̄ n nεε, a ku man taare wē.
 A de n gia yèn s̄ a man n̄ni sw̄aru kp̄ε.
- ³ Yinni Gusunə, n nun wēre a ka man k̄sa kua,
 nε wi na s̄a wunen n̄man taka koorə,
 kpa a sere de gari yi t̄n k̄soba b̄kua yi koorə?
- ⁴ T̄nun n̄niya a m̄?

A ra yam wawa nge tōnu?

⁵ Wunen wāarun tōnu nu ko n sāawa nge tōnuginu?

Wunen wāarun wōsu, su nōru mōwa nge tōnugisu?

⁶ Mban sōna a kasu a ka nen kōsa gia.

Mban sōna a hania mō a ka nen toraru wa.

⁷ A yē ma na n sāa tōn kōso.

Goo kun maa kpē u man wōra wunen nōman di.

⁸ Wunen nōma ya man mōma ya taka kua mam mam.

Yera kaa man kpeerasia?

⁹ A yaayo ma wuna a man mōma nge mē ba ra gāanu mōm
ka sōndu.

Yera a kī a man kpeerasia, n gōsia tua?

¹⁰ Wuna a man mōma nen mēron nukurō
nge mē bom mu ra sinum ko gbēeru sō mu gōsia gasaru.

¹¹ Wuna a nen wasin kukunu ka yin sīinu kua,
ma a nu yaa baasi ka gōna wukiri.

¹² A man wāaru wē wunen durom sō.
Ma a tu nenusi a kōsu.

¹³ Adama ye a raa man beruamme wunen gōruō,
na ye gia.

¹⁴ Nà n tora, a ra n man mēera,
a ku ra man yen suuru kue.

¹⁵ Nà n sāan na tōn kōso, na kua bōruro.
Nà n maa dēeren na, na n maa wiru seeyamō, domi sekura
man mō,
ma na nōni swāaru nōoramō.

¹⁶ Nà n wiru seeya, a ra man naa gire nge gbee sunō,
kpa a man so a sura ka wunen sōm maamaakigia.

¹⁷ A maa man nōni swāaru suremō a sōnnamō,
ma a wunen mōru sosimō.
A dera yiberēba ba na ba man tabu wōri.

¹⁸ Mban sōna a man yara nen mēron nukurun di.
N daa buram bo n gbi mi, kpa goo u kun man wa.

¹⁹ Kpa na n sāa nge wi u kun daa wāa,

domi na kon daa duawa siki w̄oruo
sanam m̄e na yara nen meron nukurun di.

²⁰ W̄aa te ta man tie, ta ñ maa kp̄ã.

Yen s̄õ, a man derio
n nuku dobu ko saa fiiko ye s̄õ,

²¹ n sere da ḡorio mi yam w̄õku bakara w̄aa,
mi ña n da, na ñ maa wee.

²² Tem mi, yam w̄õku bakara ta w̄aa ka maa burisinaa.

Yam bururam m̄e mu w̄aa mi,
mu s̄aawa yam w̄õku bakaru.

Sofaa u Yoobu wisa u n̄e, u wurama Gusun̄on mi

11

¹ Sofaa Naamagii u Yoobu wisa u n̄e,

² a tamaa wunen gari dabi nini kpuro nu ñ koo wisibu wa?
A tamaa t̄onu u ko n s̄aa gemgii win gari ȳerun s̄õ?

³ Wunen gari saari nini nu koo de t̄amba kun nun ḡaanu
wisa?

Kaa yaako gari gere goo u kun nun taare w̄ẽ?

⁴ A gerua a n̄e, ye a gerua kpuro ya ra n s̄aawa gem,
a maa d̄ere Gusun̄on wuswaā.

⁵ Na ra n k̄iwa Gusun̄o u n̄o wukia,
kpa u nun wisi.

⁶ U nun win bwisi beken asiri s̄õsi,
kpa a gia ma u ku ra nun s̄eyasie nge m̄en n̄o wunen
toranu n̄e.

⁷ A tamaa kaa kp̄i a Gusun̄on bwisikunu tubu?

A tamaa kaa kp̄i a wi, Dam kpurogii gia mam mam?

⁸ Win ȳeru ta w̄ollu gunum kere.

Ñ n men na, mba kaa ko.

Ta maa ḡoribun w̄aa yeru dukum kere.

Ñ n men na, mba kaa tubu mi.

⁹ Ta tem kp̄aru kere,

ta maa nim w̄õku yasum kere.

¹⁰ Gusunɔ̀ ù n sarɔ̀,
ma u tɔ̀n kɔ̀so mwa u ka da siri yerɔ̀,
wara u koo nùn ye yinari.

¹¹ Domi u tɔ̀nu kam yɛ̀.

U ra maa tɔ̀n kɔ̀sobu tubu mii mii.

¹² Adama tɔ̀nu u ra bwisikuwa nge gari bɔ̀kɔ̀,
domi ba nùn marawa nge keteku gbeekun buu.

¹³ Yen sɔ̀, wunɛ, a wunen gɔ̀ru wesio Yinni Gusunɔ̀n mi
gia.

Kpa a nɔ̀ma yiiya a nùn kana.

¹⁴ A kɔ̀sa derio,
kpa ya kun maa wāa wunen yenuɔ̀.

¹⁵ Saa ye sɔ̀ra kaa wiru seeya a n deere.

Kaa n tāsā, kpa a kun maa gāanun berum mɔ̀.

¹⁶ A ñ maa wunen wahala yeni yaayamɔ̀,
ya koo doonawa nge nim mɛ mu koka.

¹⁷ Wunen wāara koo wuramawa
nge sɔ̀ wii wɔ̀llun sɔ̀.

Kpa yam wɔ̀ku te ta raa nun wāasi, tu gɔ̀sia yam bururam.

¹⁸ Kaa n sɔ̀ ka toro sindu domi kaa n yīiyɔ̀bu mɔ̀.

Kpuro koo nun koorā dee dee kpa a wēra bəri yendu sɔ̀.

¹⁹ À n kpī, goo kun nun baasimɔ̀.

Tɔ̀mbu kpuro ba koo wunen nɔ̀nu geu kasu.

²⁰ Adama tɔ̀n kɔ̀sobu ba koo nɔ̀ni swāaru wa.

Ba ñ kuku yeru wasi.

Gɔ̀ɔ̀ baasi, ba ñ ko n maa gāanu ganu yīiyɔ̀.

Yoobu u Sofaa wisa u nɛɛ, Gusunɔ̀ sāawa Yinni
wɔ̀nwɔ̀ndu sarigii

12

¹ Yoobu u Sofaa wisa u nɛɛ,
² mɛya, bɛɛya i tɔ̀mbun yēru kpuro mɔ̀.

Ì n gu, bwisi kpawa mi handuniaɔ̀.

³ Adama nen tii na maa bwisi mɔwa mi nge bæε.

I ñ man bwisi kere.

Wara kun yeni kpuro yē ye i saara mi.

⁴ Baa mε na Gusunɔ kana, u man wisa, nen kpaasiba man yaakoru mɔ.

Baa mε na ñ taare gaa mɔ,

nen bɔrɔba ba man yēmɔ.

⁵ Be ba wāa bɔri yendu sɔɔ,

ba ra n wɔnwɔndobu ka be ba sellamɔ gemawa.

⁶ Gbenɔbun yenu ga ra n wāa alafia sɔɔ.

Be ba Gusunɔ seesimɔ, ba ra n wāa bɔri yendu sɔɔ.

Ba ra n ben tiin dam sāmɔ.

⁷ A yεε ka gunɔsu bikio, su koo nun sɔ.

⁸ A tem bikio, mu koo nun bwisi kē.

A de swēε yi nun saaria.

⁹ Taka koora ye kpuro sɔɔ,

yen yerà ya ñ yē ma Yinni Gusunɔwa u ye kpuro mɔ.

¹⁰ Wiya u taka koora kpuro

ka hunde koni baayere kpuron wāaru neni.

¹¹ Yen sɔna ba mɔndu kua ba nεε,

soowa ga ra garin dobu wunanε,

kpa daro gu maa dīanun dobu wunana.

¹² Wi u tɔkɔ kua u ra n yēru mɔ.

Wi u maa hunde denya u ra n bwisi mɔ.

¹³ Adama Yinni Gusunɔwa u bwisi

ka laakari ka dam kpuro mɔ.

¹⁴ Ye u sanka kpuro, goo kun kpē u ye sɔmε.

Wi u maa mwa u pirisɔm doke, goo kun kpē u yēro yara.

¹⁵ Û n gura yōrasia, kpuro ra gberewa.

Û n maa ye yōsu, kpa tem mu sankira.

¹⁶ Wiya u dam ka laakari mɔ.

Wiya u maa tɔnu mɔ wi u tora ka wi u win winsim torasia.

¹⁷ U ra be ba ra tem wunanɔsu ko mwɛeri tereru.
Kpa u de siri kowobu bu gɔsia wiirobu.

¹⁸ U ra sinambu bandu yare,
kpa u bu ko yobu.

¹⁹ U ra yãku kowobu mwɛeri tereru,
kpa u ben damgibu suriri.

²⁰ U ra bèn nɔɔn gari ba ra naane ko dɛre u kɔ,
kpa u durɔ tɔkɔnun laakari kpeerasia.

²¹ U ra wirugibu sekuru doke,
kpa u sinambun dam bua.

²² U ra ye ya berua yam wɔkuru sɔɔ kpuro terasie,
kpa u de yam bururam mu sɔɔsira mi yam wɔkura raa
wãa.

²³ Wiya u ra bwesenu dabiasie,
kpa u maa nu kpeerasia.

Wiya u ra de nu teria, kpa u maa nu kawa.

²⁴ U ra bwesenun wirugibun bwisi wunɛ,
kpa u de ba n bɔsu gbaburɔ, mi swaa sari.

²⁵ U ra de ba n babi yam wɔkuru sɔɔ,
kpa u de ba n bɔsu nge be tam mu goomɔ.

Yoobu nɛɛ, u kɔ u ka Gusunɔ wesiana

13

¹ Wee nen nɔni yi ye kpuro wa,
nen swasu su maa ye kpuro nua,
ma na ye laakari kua.

² Ye i yɛ, yera nen tii na maa yɛ.
I n̄ man bwisi kere.

³ Adama Yinni Gusunɔ Dam kpurogiwa na kɔ n gari sɔ.
Wiya kon weeweenu koosi.

⁴ Domi bɛɛ, weesa i ra n sekumɔ.
I sãawa tim nɛmɔ weesugibu.

⁵ N daa buram bo i n maari,
kpa bu bɛɛ garisi nge bwisigibu.

⁶ Tē, i nɛn weeweenu swaa dakio,
kpa i nɔ ye na gerumɔ.

⁷ I tamaa i ko i Gusunɔn biru yōra ka weesu?
I ko i nùn mɔru bara ka gari weesugii?

⁸ Bɛɛya i ko i ka nùn yina?
Bɛɛya i ko i nùn weeweenu kua?

⁹ Û n bɛɛ wēera i ko i nùn wēre?
I ko i nùn nɔni wōke nge tɔnu?

¹⁰ Baa ì n win biru yōra asiri sɔɔ,
ka mɛ, u koo bɛɛ taare wē.

¹¹ Win kpāaru ta ò bɛɛ berum mò?
I ò nandamɔ win sō?

¹² Bɛɛn gari saarinu nu sāawa nge torom.
Ye i gerumɔ ya ò dam mɔ nge weke te ba ka sɔndu mɔma.

¹³ I mario, kpa i de n gari gere,
kpa n man deema ye n ko n man deema.

¹⁴ Wee na sɔɔru kpa, baa nà n kon nɛn wāaru bian na.

¹⁵ Gusunɔ ù n kī, u man goowo.
Ka mɛ, wiya na naane sāa.

Kon ka tii yina win wuswaaɔ.

¹⁶ Ya koo kpī yu ka man faaba naawa.
Domi tɔn kōso kun kpē u tera win wuswaaɔ.

¹⁷ I swaa dakio i nɛn gari nɔ.
I swaa tem kpīiyɔ i nɔ ye kon gere.

¹⁸ Wee na sɔɔru kpa n ka nɛn gari gere.
Na maa yē ma na gem mɔ.

¹⁹ Wara u koo ka man sikirina nɛn gem sɔɔ.
Na sɔɔru kpa nà n taare mɔ n ka nɔɔ mari kpa n kpuna n
gbi.

²⁰ Gusunɔ, a man gāanu yiru yeni kuo,
kpa n ku maa nun kukua.

²¹ A man wunen nɔmu swenyario,
kpa na kun maa nande.

²² A man sokuo, kpa n nun wurari.

Nà n nun kana, a man wisio.

²³ Toranu nyewa na nun torari.

A de n nu gia.

²⁴ Mban sǎna a man biru kisi,
ma a man kua nge wunen yiberɛ.

²⁵ Wara a naa gire. Wuru ge ga ka woo doonɔ?

Wara a naa swii. Yaka gbebusu?

²⁶ Mban sǎna a man wahala baka yeni kpɛɛ,
ma a man sɛɛyasiamɔ nen aluwaasirun toranun sǎ.

²⁷ Mban sǎna a man yǎrasia nge win naasu ba bɔkua ka
sii yɔni,

ma a nen kookoosu kpuro mɛɛra,

ma a nen naa dabusanun geeru yi.

²⁸ Wee nen wasi yi dam dwiiya yi sankira

nge yabe te kɔkɔnu di.

Tɔnun wǎara sǎawa wɔnwɔndu

14

¹ Yoobu u nɛɛ,
tɔnu wi ba gesi mara, win wǎara ku ra n dɛu.

Mɛya ta ra n maa nɔni swǎaru yiba.

² U ra sewa nge dǎa wɛsu, kpa bu nùn bura.

U ra doonɛwa nge saaru.

³ Tɔnu wiya a mɛɛra,

ma a nùn siribu soka?

⁴ Wara u koo kpɛ u gǎa kɔsunun di gǎa dɛɛranu yara.

Goo sari.

⁵ À n tɔnun wǎarun tɔru yi a ten suru gara,

u ñ maa saramɔ mɛ.

⁶ Ñ n men na, a ku maa nùn nɔni girari,

adama a de u wɛra,

kpa u win sɔmburu ko, u win kɔsiaru mwa ka nuku dobu.

⁷ Dǎru ta ra n yǐiyɔbu mɔ

ma ta koo se bà n tu bura.

Domi ta koo kpara.

⁸ Ten gbini yì n maa təkə kua,

ma ten kora wəruma ta gu,

⁹ ten gbina gaa ra maa kparewa yà n nim wa

kpa yu kpìi pətura ko.

¹⁰ Adama tōnu u ra gbiwa, kpa u kun maa wāa.

Ù n gu, mana u ra n wāa.

¹¹ Daa burerun nim mu ra gbere.

Daa bakanun nim mu ra maa kpe.

¹² Nge mēya tōnu u ra kpunε u kun maa seewe.

U ñ maa dom yandamə

sere wəllu tu ka kpe.

¹³ Gusunə, na kī a man bere gərìbun wāa yerə,

na n kukua mi, sere wunen mərū yu ka sure,

kpa na n wāa mi sere dāma te kaa man yaaya.

¹⁴ Tōnu ù n koo raa se sanam mε u gu,

na kon yīiyəbu mə nen wahala yeni səə

sere nen wāaru tu ka kəsi.

¹⁵ Saa ye səə, Gusunə,

à n nen beke barə,

à n man soku,

nε wi na sāa wunen taka koorə, kon nun wurari.

¹⁶ Wee tē a man swīi mi na naasu wuka kpuro.

Adama saa gaa sisi yè səə a ñ maa nen durum garisimə.

¹⁷ Kaa nen toranu doke saaki səə a bəke.

Kpa a man nen durum kpuro wəka.

¹⁸ Guunu koo wəruku nu kam ko.

Kpa kpenu nu swenya mi nu raa wāan di.

¹⁹ Nim mu koo kpenu kəsuku,

kpa mu maa ka tem kusanu doona.

Nge mēya a ra tōnun yīiyəbu kam koosie win wāaru səə.

²⁰ Kpa a nùn nɔni swãa dabinu kpɛɛ.

À n deema u ò maa sãa nge yellu,
kpa a nùn gira u doona.

²¹ Baa win bibu bà n yĩsiru yara,
win tii u ò maa kpɛ u n yɛ.

Mɛya bà n maa wãa sekuru sɔɔ,
u ò kpɛ u n yɛ.

²² Win wahala tɔnawa ya koo nùn nɔni sɔ.
Wi turowa u ko n nuki sankire win gɔruɔ.

Elifasi u Yoobu wisa u nɛɛ,

tɔn kɔso kun wahala biamɔ

15

¹ Elifasi Temagii u Yoobu wisa u nɛɛ,

² wi u bwisi mɔ u koo tɔnu wisi ka gari yi yi ò arufaani mɔ?
U ko n gari yaramɔ nge woo?

³ Wee gari yi a gerua a ka tii yina mi, yi ò sãa gãanu.
Gari yi a saara mini kpuro sɔɔ,
sari yi yi koo tɔnu somi.

⁴ Wunɛ, a mam Gusunɔn nasiaru tɛɛsimɔwa,
ma a win bɛɛɛ yɛru kpeerasiamɔ.

⁵ Wunen kom kɔsuma mu sɔɔsiramɔ wunen nɔɔn di.
Ma a gari gerumɔ ka bwisi.

⁶ Wunen nɔɔn gariya yi nun taarɛ wɛɛmɔ, n ò mɔ nɛ.
Gari yi a gerua mi kpuro,
yiya yi wunen toranu sɔɔsimɔ.

⁷ Wuna ba gbia ba taka kua handunia sɔɔ?
Wuna a gbia a wãa ba sere gungunu kua?

⁸ A Gusunɔn gari asirigii swaa daki?
A win bwisi mwa kpuro, a yi wunen tiin sɔ?

⁹ Mba a yɛ ye besen tii sa ò yɛ.
Yɛɛ terà a mɔ te besen tii sa ò mɔ.

¹⁰ Beseɛn suunu sɔɔ, tɔmba wãa
be ba seri burura ba tɔkɔnu kua n kere wunen tundo.

¹¹ A beseɛn gari yi sa nun sɔɔwa ka laakari meeraɛwa gãa
piiminu,
yìn min di Gusunɔ u nun nukuru yemiasiamɔ?

¹² Mana wunen bwisikunu ka nun dɔɔ.
Mba wunen nɔni gɔsikia ninin tubusianu.

¹³ Gari yi a saarimɔ mini, Gusunɔwa a ka mɔru mɔ.

¹⁴ Tɔnu u koo kpĩ u n deere?

Wi ba mara, u koo kpĩ u n yiba Gusunɔn wuswaaɔ?

¹⁵ Gusunɔ ù kun win gɔradoba naane kue,
ma u ñ wɔllu meera ta deere,

¹⁶ wune tɔnu amɔna kaa ka kpĩ a n deere win wuswaaɔ,
wune wi a ra kɔsa ko kiri kiri nge me ba ra nim nɔ.

¹⁷ Tě, Yoobu, a man swaa dakio kpa n nun gari sɔ.
Kon nun sɔwa ye na wa.

¹⁸ Sɔɔsi te bwisigibu ba sɔɔsi,
ba tu giawa ben sikadoban min di.

¹⁹ Be tɔnawa Gusunɔ u raa tem me wě,
sɔɔ goo raa maa sari be sɔɔ.

²⁰ Adama tɔn kɔso u ko n wãawa nɔni swãaru sɔɔ
win wãarun tɔru kpuro sɔɔ.

²¹ Kpa u n gbãasukunu nɔɔmɔ ni nu koo nùn berum mwa.

Wi u koo nùn kam koosia, u koo nùn wɔri subaru sɔɔ.

²² Tɔn kɔso wi, u ku ra n yĩiyɔ u yam wɔkuru duka suuri.
Domi takobi ra n nùn marawa.

²³ U ra n sirenɛwa baama, u n kasu ye u koo di.
U yě kɔ ma yam wɔkura nùn mara.

²⁴ Ma u nande wahala ka nɔni swãarun sɔ,
ye ya nùn wɔriɔ nge sina bokon tabu kowobu
be ba tabun sɔɔru kpa.

²⁵ Domi u Gusunɔ seesi.
U Dam kpurogii nɔɔ kuurimɔ.

²⁶ U kãka u Gusunə tabu wəri,
win tererun sinum sã.

²⁷ Win wuswaa ballimə.

Ma win gãanu nu yaa taasine.

²⁸ U wãa wuu si ba kəsuka sɔɔ,
sìn dia ba deri, ma ya wərumam dɔɔ.

²⁹ U ̀n gobi mə. Win dukia kun maa kuuramə.

U ̀n maa yĩsiru yarimə win temə.

³⁰ U ̀n kpɛ u gɔɔn tɔru duka suuri.

Win bweseru kpuro ta koo dɔɔ mwaarawa.

Kpa Gusunə u ǹn wom wure u go.

³¹ ̀U n kɔsa naane sãa u tii nɔni wɔkuawa mi.

Domi kɔsa yen areya u koo wa.

³² Are yi, yi koo nawa u sere gbi.

Win bwese kera kun maa seemə,
nge dãa kãasa ye ya ̀n maa kparamə.

³³ U ko n sãawa nge resem yèn bii birenu ba waka,
̀n kun mɛ nge olifin dãa tèn wɛsu ba dera.

³⁴ Tɔn kɔso u ̀n bweseru wasi.

Dɔɔ u koo wi u nɔm biran kɛnu mwaamɔn yenu wəri.

³⁵ Wi u kɔsa bwisika, kɔsa u koo ko.

Domi bwisi kɔsi yiya yi ra n wãa win nukurə.

Kpa yi n ǹn nɔni wɔkua.

Yoobun seedagii wãa wollo

16

¹ Yoobu u Elifasi wisa u nɛɛ,

² na gari yin bweseru nɔɔre nɔn dabinu.

Bɛɛ, i sãawa nuku yemiasio be ba nen wahala sosimə.

³ Domma kaa wunen gari saari kamgii nini kpe.

Mban sɔna a ka man sikirinamə.

⁴ ̀I n daa wãa nen ayerə,

kpa na n maa wãa bɛɛgirə,

kon bæε gari saarisi n wii gimanu koosi.
⁵ Næn gari yi koo bæε dam kē,
 kpa n bæε nukuru yemiasia ka næn gari yi.

⁶ Nà n gari m̀, næn wahala ya ò kpeem̀.

Nà n maa maari, ya ò dooǹ.

⁷ Wee tē, Gusuǹ u dera na dam dwiiya.

Ma u næn yænun yānu kpuro gura.

⁸ Na woor̀, næn g̀na gaware.

Ya s̀s̀sim̀ ma na tora.

⁹ Gusuǹ u kua næn yiberε,

u maa man gire ka m̀ru u ǹẁ d̀nnε.

Ma u man ǹni girari u kasu u næn wasi kasuku nge
 gbeeku yaa.

¹⁰ U dera t̀mba man yaa kasikim̀ ka ben gari saarinu.

Ba man ẁmm̀, ba man baari soom̀.

Be kpurowa ba man naa swī.

¹¹ Gusuǹ u man be ba ò win bæεε yē ǹmu s̀ndia.

U man t̀n k̀sobu ǹmu beria.

¹² Na raa wāa b̀ri yendu s̀w ma u man burisina.

U man ǹnua birun di, ma u man k̀suka.

U man kua nge t̀buru te u tweem̀.

¹³ Win s̀ēnu man kooro bure.

U næn gabu swii yabura ka ẁnẁndu sariru.

Ma u næn yēso k̀ra u yari tem̀.

¹⁴ U man ẁrima nge tabu dur̀.

Ma u man soom̀ u m̀era m̀.

¹⁵ Na saaki deewa,

ma na næn wiru tua wisi nuku sankiranun s̀.

¹⁶ Na wuri kua sere næn ǹni swēra,

ma na g̀w ǹnu tera.

¹⁷ N ò m̀ na k̀sa gaa kua.

Næn kanaru ta ra n maa d̀erewa baadomma.

¹⁸ Wunε tem, a ku nen yem bere.

A de nen kuuki yi nɔɔra baama kpuro.

¹⁹ Domi na yε kam kam ma na seedagii mɔ wɔllɔ.

U wāa mi, u ka man yinamɔ.

²⁰ Nen kpaasibu ba man yaakoru mɔ.

Adama Yinni Gusunɔwa na kanamɔ ka swii.

²¹ Nen seedagii wi, u sun sirio nε ka Gusunɔ

nge mε ba ra tɔnu ka win beruse sirie handunia sɔɔ.

²² Domi nen wāarun tɔnu nu kpeema.

Ma na dɔɔ ka swaa yɛn min di ba ku ra maa wuramε.

Yoobu kun maa yiiyɔbu mɔ

17

¹ Yoobu u nεε,
na wɛsiamɔ ka wahala, nen wāara kpeeyɔ.
Siki wɔru ga man mara.

² Tɔn yaako kowobu ba man kooro bure.

Ba man nɔɔ kuurimɔ beri berika.

³ Yinni Gusunɔ, a de wunen tii a man mɔru bara.

Ma n kun mɔ wunε, wara u koo man sanna.

⁴ A ben bwisi wuna.

A ku de bu nasara wa.

⁵ Ba sāawa nge tɔnu wi mɔn teni ta ka yā,

te ta nεε, u win kpaasibu dim soka,

ma win bibu ba ka gɔɔru sɔ.

⁶ Ba man womusu doke,

ba man yāatam siemɔ.

⁷ Nen nɔni yi ñ maa do, nuku sankiranun sɔ.

Ma nen wasi yi dam dwiiya, yi doonɔ nge saaru.

⁸ Gemgibu ba biti soore nen wahala yenin sɔ.

Taare sarirugibu ba koo tɔn kɔsobu seesi.

⁹ Wi u sāa gemgii u koo yɔrawa dim dim win swaa sɔɔ.

Kpa wi u dεere, u tii dam kε u sosi.

¹⁰ Adama bɛɛ nɛn kpaasibu kpuro,
i wurama i maa gari saari nɛn wuswaaɔ.
Ka mɛ, na ñ goo wasi bɛɛ sɔɔ wi u bwisi mɔ.

¹¹ Nɛn wãaru ta kpa.

Wee himba ye na raa sãa ye kpuro ya kam kua.

¹² Nɛn kpaasiba tamaa wõkura sãawa sɔɔ sɔɔ.
Sɔɔ ù n duɔ, kpa bu nɛɛ, yam sãramawa.

¹³ Gɔribun wãa yera na mara tu ko nɛn wãa yeru.
Yam wõkuru sɔɔra kon nɛn kpin yeru yi.

¹⁴ Kon siki wɔru sɔ n nɛɛ,
geya ga sãa nɛn tundo.

Kpa n maa kɔkɔnu sɔ n nɛɛ,
niya nu sãa nɛn mero ka nɛn sesubu.

¹⁵ Mana na maa yĩiyɔbu mɔ.

Wara u koo kpĩ u bu wa.

¹⁶ Ba koo sara gɔribun wãa yerɔ,
kpa su da tua sɔɔ sannu.

Yina ye ya tɔn kɔso mara

18

¹ Bilida Suagii u Yoobu wisa u nɛɛ,
² sere domma kaa gari yini saarinu kpe.

A den mario kpa su maa gere.

³ Mban sɔna a sun mɛera gari bakasu.

Mban sɔna a sun mɛera nge yaa saberu.

⁴ Wunɛ Yoobu, wunen mɔruwa ya nun wahala mɔ.

A tamaa ya koo de tɔmbu bu yarina kpa wuu gu ko bansu,
kpa kpenu nu doona nin ayerun di?

⁵ A n yɛ ma tɔn kɔson yam bururama mu koo gbi.

Mɛn dɔɔ yari kun maa ballimɔ.

⁶ Yam bururam mu koo gɔsia yam wõkuru win wãa yerɔ.

Domi u koo gbi nge fitila.

⁷ U ñ maa sīimə ka toro sindu.

Win tiin bwisi koo nùn sura.

⁸ Domi u koo da yina gia,

kpa win naasu su yen wēε wuronu wəri.

⁹ Yina koo nùn mwa naa tokurə,

kpa yen wēε yi nùn tēke.

¹⁰ Ba nùn taa berie temə, win swaa səə.

¹¹ N wee nəni swāara nùn mara ta ka sikerenε.

Ma ta nùn swīi birun di.

¹² Gḍəra nùn wəri, ta win dam kpa.

Ma sāara nùn deema.

¹³ Ta koo win wasin gəna di beri berikan di.

Kpa bara bakaru tu nùn mwa.

¹⁴ Ba koo nùn wuna win wāa yerun di,

tè səə u raa dam mə.

Kpa bu ka nùn da gəən sina kpaə bakarə.

¹⁵ Wigiba koo yarina.

Win arumanin tii ya koo kam ko.

Kpa sḍə bisu su win yenu ḍḍə meni.

¹⁶ Tən kḍso wi, u ko n sāawa nge dāa.

Win gbini yi koo gbera temə.

Kpa bu win kāsasi bəəri wəllə.

¹⁷ Ba koo win gari duari handunia səə.

Ba ñ maa win yīsiru yaayamə.

¹⁸ Domi ba nùn yara yam bururam di,

ba sure yam wḍkuru səə.

Ma ba nùn gira handunian di.

¹⁹ Win bii goo kun nùn bibu maruammε.

Domi win yenugibu kpuro ba koo gbi.

²⁰ Tən be ba wāa tē ba koo berum soora.

Kpa be ba koo marura win biru

bu biti soora win kam koo bin sḍ.

²¹ Nge meya tən kāsobu ka be ba n̄ Gusunə yēn wāa yeru ta ko n s̄a.

Yoobu nεε, win wəro koo n̄n̄n̄ naawa

19

¹ Yoobu u seewa u win bərəba s̄əwa u nεε,
² sere saa yerà i ko i n wāa i n man nuki sankumə,
 kpa i n man t̄ya m̄d̄ ka b̄een gari saarinu.

³ Wee yen n̄n̄n̄ dabina mi,
 i kasu i man wəme.

I n̄ sekuru m̄wa i ka man burisinamə m̄esum?

⁴ Nà n toran na ka gem, nen gariya.

⁵ I tamaa i man d̄eram kerewa,
 kpa i man nen durum s̄əsi?

⁶ I de i n yē ma Gusunəwa u ka man m̄d̄.
 Ma u man surem̄ win yina s̄ə.

⁷ Wee, na n̄əgiri sua na nεε,
 win kookoo si, su n̄ wā.
 Adama goo sari wi u man wisa.
 Na gb̄aram̄ bu man faaba ko,
 adama na n̄ faaba wa.

⁸ Gusunə u nen swεε kpuro kenua baama.
 Ma u dera yam w̄kura yi wukiri sere na n̄ kp̄ n gam da.

⁹ U nen wirun furə wuka
 u nen b̄ere wuna.

¹⁰ U man k̄suka baama kpuro.
 Ma u nen ȳiȳəbu wuna nge d̄a te ba wuka.

¹¹ U ka man m̄ru bara.
 Ma u man kua nge win yiberε.

¹² Win tabu kowobu ba n̄ə tia kua ma ba seewa ba man w̄rim wee.

Ba swaa yaba sere ba ka man girari.

Ma ba na ba ben sansani gira ba ka man sikerε.

13 U dera nen mero bisibu ba man deri,
ma nen bərəba ba yarina.

14 Nen berusebu ba man biru kisi,
ma nen kīnasibu ba man duari.

15 Wee nen səbu ka nen səm kowobu ba man mɛera nge
səw wi ba n̄ yē.

16 Nà n nen səm kowo soka, u ku ra wure.
Nà n nùn suuru kanamə,
u ra n man atafiiru sāawa.

17 Nen kurə u ku ra nen nuburu kã.
Mɛya maa nen bibu ba man gema.

18 Ka mam bibə kpuro ba man gemawa.
Nà n gari gerua, ba ra man wəməwa.

19 Be na ra ka gerunen tii ba man tusa.
Be na maa kī ba man seesi.

20 Nen wasin yaa ya nen kukunu mani.
Wee wēsiaru tənawa ta man tie.

21 Nen bərəba, i nen wənwəndu waawo.
Domi Yinni Gusunəwa u man sɛɛyasiamə.

22 Mban sōna i man naa swīi nge mɛ Gusunən tii u man
naa swīi.

Nəni swāa te i dera na wa, ta n̄ bɛɛ tura?

23 Na kī bu nen gari yore tireru səw.

24 Kpa bu maa yi yore kperu səw ka sisu
yi n wāa mi, sere ka baadommaə.

25 Adama na yē ma nen yakio u wasi
wi u koo ra se u ka man yina.

26 Nen wasi yì n kōsa yi kpa,
saa ye səra kon Gusunə wa.

27 Wiya ko na n mɛera.

Nen tiin nəniya yi koo nùn wa, n n̄ mə googii.
Nen gōru ga temanabu kpanamə yèn s̄ n tɛɛmə.

28 Saa ye səw, i ko gere i nɛɛ,

mban sōna i man naa gire.
 Domi nen gem mu koo sōsira.
²⁹ Adama i n yē ma Gusunə u koo bεε siri.
 Yen sō, i win takobi nasio.
 Domi yen sεεyasiabu sē.

Kōsa ye ya koo tən kōso deema

20

¹ Sofaa Naamagii u Yoobu sōwa u nεε,
² wee nen bwisikunu dera na burisine.
 Yen sōna na sende n ka nun wisi.
³ Na wunen gerusibu nua, bi bu man dua too.
 Adama nen bwisi koo de n nun wisi.
⁴ Saa mìn di ba tōnu taka kua,
⁵ a ñ yē ma kōsan kowon nasara ku ra tε?
 Meya maa win nuku dobu kun tεmə.

⁶ Baa ù n kpā u wəllu babamə,
 ñ kun mε u guru winu dεkamə,
⁷ u koo kam kowa nge swa swī bi tōnu u kua.
 Be ba raa nùn waamə, ba koo nεε, mana u wāa.
⁸ Ba koo nùn duariwa nge dosu.
 U koo doonawa nge wōkurun kāsiru.
⁹ Be ba raa nùn waamə, ba ñ maa nùn wasi.
 Mī u raa wāa ba ñ maa nùn wasi mī.
¹⁰ Sāarobu ba koo win bibu wəri.
 Nge meya u koo ka bu wesia ye u raa bu mwaari ka dam.
¹¹ U dam mə, ma u sāa nge aluwaasi.
 Adama u koo ka ye kpuro kpunawa sikirə.

¹² Kōsa ra n dowā win nōō sōō,
 kpa u n ye beri win yaraə,
¹³ ya n girari sere win daroə.
 U ku ra n kī u ye deri.
¹⁴ Adama ya koo de win dīanu nu sosia win nukurə,

kpa nu g̃asia nge waa d̃ɛɛ.

¹⁵ Gabun dukia ye u mwɛɛ, u koo ye sia.

Gusunɔwa u koo ye yara win nukurun di.

¹⁶ Ye u koo nɔ, ya ko n s̃awa nge waa d̃ɛɛ,
kpa yu ñn go.

¹⁷ U kun tamaa tim ka bom
mu koo ñn kokua nge nim tora.

¹⁸ U koo win dukia wesia ye u wa mi.

U ñ maa yen arufaani dimɔ.

¹⁹ Domi u s̃arobu dam d̃ɔre.

Ma u ben yɛnusu mwɛɛra, u ñ wiguu banɛ.

²⁰ Win b̃asɔnu ku ra yibu.

Adama baa ye u k̃iru bo, u ñ kp̃ɛ u ye tii yiiya.

²¹ G̃aanu sari ni u ñ tii koosi.

Adama win dukia ya ñ tɛɛmɔ.

²² Baa ù n ye mɔ ya kp̃ã, u ko n nuki sankirewa.

S̃ãaru ta koo ñn w̃ariwa.

²³ Wee sanam mɛ u win nukuru yibiamɔ,

Gusunɔ u koo ñn w̃ari ka m̃aru baka.

Kpa u de s̃ɛɛnu nu ñn wisi nge gura.

²⁴ Baa ù n tabu ỹã sisuginu duka suurimɔ,

ba koo ñn twee ka sii gandun t̃endu.

²⁵ Baa ù n s̃ɛu teu wuna win wasin di,

ñ kun mɛ ù n yaasa wuka win woo s̃ɔndun di,

g̃ɔɔn b̃erum koo ñn sura.

²⁶ As̃ɔrɔ ya koo win dukia deema.

Kpa d̃ã wi t̃ɔnun bii kun s̃ɔrua u ñn mwa,

wi ka win ỹãnu.

²⁷ W̃ollu ta koɔ win durum s̃ãsi,

kpa tem mu ñn seesi.

²⁸ Win dirun arumani kpuro koo kam ko

Yinni Gusunɔn m̃arun t̃ɔru s̃ɔɔ.

²⁹ Yeniwa Yinni Gusunə u tən kōsobu yiiye.
Yera ya bu mara sia.

Yoobu u Sofaa wisa u nɛɛ,
tən kōsobun tii ba ra n doo nəaru mə

21

- ¹ Yoobu u nɛɛ,
² i nɛn gari nəəwə.
Ì n wura i man swaa daki, i man nukuru yemiasiawa mi.
³ I de n gari gere.
Nà n gari gerua na kpa, ko i kpĩ i man yɛɛ.
⁴ Tənuwa na weeweenu koosimə?
Nge mban sōna kon tɛmana.
⁵ I man mɛerio, kpa biti yu bɛɛ mwa
kpa i bɛɛn nɔsu kɔre.
⁶ Nà n nɛn wāaru bwisika,
na ra nandewa, nɛn wasi yi n diirimə.

⁷ Mban sōna Gusunə u ra de tən kōso u n wāa,
kpa u n dam mə sere ka win təkərə.
⁸ U ra bibu ma kpa be, bu maa se bu ma.
Kpa u n be kpuro mɛera ba n kuuramə win nənɪ sɔɔ.
⁹ Bəri yenda wāa ben yenusə, ba n berum mə.
Gusunə kun maa bu sɛɛyiasiamə pai.
¹⁰ Saa kpuro, ben kɛtɛ kinɛru tà n ben nɛɛ yəəwa yi ra
mawa.
Yi ku ra nukuru yari.
¹¹ Ba ra ben bibu deri ba n duki mə nge yāanu,
kpa ba n dweebu mə,
¹² ba n bara kpānu ka mərəkunu soomə, ba n womusu mə,
kpa ba n nuku dobu mə, ba n guunu soomə.
¹³ Ba ra ben wāaru diwa nuku dobu sɔɔ,
kpa bu gbi subaru sɔɔ.

¹⁴ Wee ba ra raa yellu Gusunɔ sɔ̄ bu nɛɛ,
a gɛero min di, sa ñ kɪ su wunen swɛɛ gia.

¹⁵ Wara ra n Gusunɔ Dam kpurogii
su ka sere nùn yoru diiya.

Arufaani yerà sa kon mɔ sà n nùn kanamɔ.

¹⁶ Tɔn ben bweseru, ba ñ doo nɔ̄ru mɔ ro?
Adama nɛ, na ñ tɔn kɔ̄sobun bwisi kɛru kɪ.

¹⁷ Ka mɛ, a ra wa mi tɔn kɔ̄sobun yam bururam mu gbimɔ?

A ra wa ba nɔ̄ni sɔ̄re?

Gusunɔ u ra bu sɛɛyasie win mɔrun sɔ̄?

¹⁸ A ra wa ba sãa nge yakasu,

ñ kun mɛ nge doo sakosu si woo ga ka doona?

¹⁹ Bɛɛ i gerumɔ i mɔ,

tɔn ben bibun bwesera Gusunɔ u ra sɛɛyasie.

Adama nɛ, na nɛɛ, ben tiiwa n weene u sɛɛyasia,
kpa bu gia ma beya ba tora,

²⁰ kpa ben tii bu ben kam kobu wa.

Nge mɛya ba koo ka Gusunɔn mɔru denda bu wa.

²¹ Domi bà n gu ba kpa,

ben baaye ka ye ya koo ben bibu deema.

²² Sa ko kpɪ su Gusunɔ keu sɔ̄si,

wi, wi u sãa win gɔradoban siri kowo?

²³⁻²⁴ Gabun wãara ra dorewa, ba n wãa bɔri yendu sɔ̄.

Kpa ba n wasi bwãa do, ba n dam mɔ nge aluwaasi
sere bu da bu ka gbi.

²⁵ Adama gabu ba ra gbiwa wahala sɔ̄,

ba kun doo nɔ̄ru wa baa fiiko.

²⁶ Be kpurowa ba koo gbi, kpa bu ko kɔkɔnun dɪanu.

²⁷ I been tii laakari ko,

na been bwisikunu yɛ ka kɔsa ye i man manimɔ.

²⁸ Domi i nɛɛ, mana tɔn bokon yenu ga wãa,

gè sɔ̄ tɔn kɔ̄soba wãa.

²⁹ Adama i ñ be ba sarɔ swaaɔ bikiare?
I kī i sikiwa ye ba beɛ sɔɔwa tɔn kɔson sɔ?

³⁰ Wahala yà n tɔn kɔso deema u ra yariwa ye sɔɔn di.
Baa Gusunɔ ù n ka nùn mɔru kua,
u ra kisirewa ye sɔɔn di.

³¹ Ñ n men na, wara u koo maa nùn gerusi.
Wara u koo nùn win kɔsa kɔsie.

³² Domi ù n gu, siki wɔruɔra ba ka nùn dɔɔ.
Kpa ba n siki te kɔsu.

³³ Tɔn dabira ta koo win goru swīi bu ka da siku yerɔ.
Kpa u kpin yee buraru wa temɔ.

³⁴ Ñ n men na, nuku yemia birà i man kua.
Beɛn ye i man wisa mi kpuro,
ya ñ sãa dee dee. Weesa i mɔ.

Elifasi u Yoobu taare wē

22

¹ Yera Elifasi, Temagii u Yoobu wisa u neɛ,
² tɔnu u ko n arufaani mɔ Gusunɔn mi?
Aawo! Tɔnu ù n sãa dee dee, win tiin arufaaniwa.

³ A tamaa yèn sɔ a sãa gemgii,
Gusunɔ u yen are waamɔ?

À n sīimɔ dee dee arufaani yerà u waamɔ.

⁴ A tamaa yèn sɔ a nùn mem nɔwammɛ,
yen sɔna u nun seɛyasiamɔ?

A tamaa yèn sɔ a nùn nasie,
yen sɔna u nun sirimɔ?

⁵ Aawo. Wunen tora dabinun sɔna u nun seɛyasiamɔ.
Wunen kɔsa ya maa kpã.

⁶ Domi a wunen berusebun yãnu tɔruba mwa,
ma a bu deri tereru.

⁷ A ñ wi nim nɔru ga mɔ nim kã u nɔ.

Meya a ñ maa wi gǝra mǝ dīanu kā u di.

⁸ A raa sǎawa damgii ka beeregii,
ma a tem me kpuro mǝ.

⁹ A gǝminibu girawa ba doona nǝm dira, a ñ bu somi.
Ma a gobekuban dam bua.

¹⁰ Yen sǎna yēri nun wǎasi beri berika,
ma berum nun mwa subaru sǝ.

¹¹ Ma yam wǝkura nun wukiri nge nim bwee bakaru,
a ñ maa yam waamǝ.

¹² Sa yē ma Gusunǝ u wǎa wǝllǝ.

A mǝerio a wa sere mi kperi wǎa.

¹³ Ka me, a gerumǝ a mǝ, mba Gusunǝ u yē.

U ñ kpē u tǝnu siri guru wiru sǝ.

¹⁴ Guru wiru ta sinum mǝ,
u ñ kpē u gǎanu wa min di.

U sirenewa wǝllu mi tǝna.

¹⁵ Yoobu, a yǝrariwa a kǝsan kowobun yira ye swīi?

¹⁶ A ñ yē ma ba bu go ben gǝn saa yu sere turi?

Ba doona nge gana ye ya nim diira.

¹⁷ Tǝn ben bweseru ba ra raa Gusunǝ sǝwa bu nǝe,
u bu derio sēe.

Mba wi Dam kpurogii u koo kpī u bu kua.

¹⁸ N deema Gusunǝ wiya u raa ben yenun dukia kuurasia.

Adama ba ñ nǝn saawara kue,
ye ba ben himba yiimǝ.

¹⁹ Be ba gem swīi ba koo yēeri,

bà n tǝn kǝso wa u kam kua.

Be ba ñ taare mǝ, ba koo yēewa bu nǝe,

²⁰ wee, besen yiberē u kam kua,

win dukia ye u mǝ kpuro, ya dǝǝ mwaara.

²¹ Yoobu, a ka Gusunǝ doro, kpa ye kpuro yu nun sanǝ kua.

À n kua mε, wunen nuku dobu koo wurama.

²² A win sōsiru swaa dakio kpa a tu nene gōruo.

²³ À n ka kōsa tonda ma a wurama,
Dam kpurogii koo nun wunen yellun wāaru wesia.

²⁴ A wunen wura ye a mō kōwō temō.

Kpa a wunen kpee gobigiru deri daarun toraō,

²⁵ kpa Dam kpurogii u ko wunen wura ka wunen sii geesu.

²⁶ Saa yera kaa n nuku dobu mō Gusunō Dam kpurogiin
mi.

Kpa a nùn naane ko, a nùn wunen wuswaa sōsi.

²⁷ À n nùn kana u koo nun wisi,
kpa a wunen nō mweenu yibia.

²⁸ Ye a nia kua kpuro, ya koo koorawa.

Wunen swεε yi a swīi kpuro, yi ko n dεrewa.

²⁹ À n wāa nōni swāaru sōō,
kaa tii kawa a nεε, tii suaba bu nun tu kpεε.

Kpa Gusunō u nun wōlle sua.

³⁰ U koo mam taaregii yara kōsan di,
wunen dεerarun sō.

Yoobu u nεε, Gusunō kun kī u ka nùn gari ko

23

¹ Yoobu u wisa u nεε,

² sere ka gisō na Gusunō weeweenu koosimō.

Nen nōni swāaru ta nen wuri kere.

³ Nà n daa yē mi u wāa kon daa dawa sere win mi.

⁴ Kpa n nùn sō ye ya man wāasi,
ka maa yèn sō na tii wōramō.

⁵ Kpa n win wisibu nō.

N nō ye n nùn neni.

⁶ U koo man dam sōsi u ka man siri?
Aawō, u koo yōrawa u man swaa daki.

⁷ Nε tən geowa kon kpī n ka nùn wesianō ko.

Kpa wi, wi u sãa nen siri kowo,
u man yakia sere ka baadommaɔ.

⁸ Adama nà n da sãɔ yari yeru gia,
u ku ra n wãa mi.
Nà n maa da sãɔ duu yerɔ,
na ku ra nùn wa mi.

⁹ Aa, u sɔmburu garu mɔwa sãɔ yɛsan nɔm geu gia?
Nà n da mi, u ku ra n wãa mi.
U kukuawa sãɔ yɛsan nɔm dwareu gia?
Min tii, na ku ra nùn wa.

¹⁰ Ka mɛ, u nen swɛɛ kpuro yɛ yi na swii.
Ù n man kpɛɛ laakari mɛeribu sɔɔ, kon yariwa min di,
na n dɛere nge wura ye ba dɔɔ doke.

¹¹ Na win yira swiiwa dee dee.
Na ñ gere win swaan di.

¹² Na ñ win wooda sare.
Ye u man sɔɔwa kpuro,
na ye mem nɔwawa gɔruɔ.

¹³ Ù n gãanun himba yi, wara u koo ye siiya.
Ye u kii yera u ra ko.

¹⁴ Ñ n men na, u koo ko ye u yi kpuro nen sɔ,
kpa u maa man himba kpa yiiya.

¹⁵ Yen sɔna na nande wi Gusunɔn wuswaaɔ.
Nà n bwisika na ra nandewa win sɔ.

¹⁶ Gusunɔ u nen wɔrugɔrun dam bua.
Wi, Dam kpurogii u man berum kpɛɛ.

¹⁷ Ka yen de kpuro, na ñ nɔɔ mari,
baa mɛ n sãare yam wɔkura man wukiri.

Gusunɔ u ra tɔn kɔso deriwa u n mɔ ye u kii

m̄ban s̄na Gusun̄ Dam kpurogii ku ra saa yi u ka t̄mbu siri.

M̄ban s̄na be ba n̄n̄n̄ m̄m̄ n̄w̄amm̄ ba ku ra saa ye wa.

² Domi wee, gabu ba gabun tem gbenim̄ ba ka begim menn̄am̄.

Ma gabu ba ȳānu kpare ni ba gb̄na.

³ Gaba maa gobekuban ket̄ekunu mw̄eerim̄.

Ma ba ḡminibun n̄e t̄ruba m̄waam̄.

⁴ Ba w̄n̄w̄ndobu dam d̄rem̄ ba giram̄ swaan di.

Ma s̄arobu ba swaa kasu bu kuke.

⁵ S̄aro be, ba yaayaare m̄̀ gbabur̄ nge gbeeku ket̄eku, ba d̄ianu kasu bu ben bibu w̄.

⁶ Be wee ba yakasu ḡem̄ ben yaa sabenun s̄, ma ba d̄ianu kun̄nu m̄̀ t̄n̄ k̄son gber̄.

⁷ Adama ba ñ bekuru m̄ te ba koo wukiri w̄kuru puran s̄.

⁸ Be wee ba da ba baka kpee baaba s̄w̄ ȳn̄ s̄ ba ñ w̄a yeru m̄.

Miya gura bu waayam̄.

⁹ T̄n̄ k̄so wi, u ra gobeku mw̄ewa ka dam.

Kpa u s̄aron yabe tee te u m̄ t̄ruba m̄wa.

¹⁰⁻¹¹ Be wee, ba ȳsu basi t̄n̄ k̄son kara s̄w̄.

Ba doo b̄ka s̄w̄wa, ma ḡw̄ra bu m̄̀.

Ba n̄n̄n̄ gum kuamm̄, ba res̄em̄ gamam̄.

Adama ba ñ k̄k̄ bu ye n̄,

baa m̄ nim n̄ru ga bu m̄̀.

¹² Wuu maros̄ gaba ḡw̄ d̄w̄, ba wuri m̄̀.

Be ba m̄era kua ba weeweenu m̄̀.

Adama Gusun̄ kun̄ yen gaa gara.

¹³ Gabu ba yam bururam tusa.

Ba ku ra n̄ w̄a m̄ s̄w̄.

Domi ba ñ ȳ mi mu ka bu d̄w̄.

¹⁴ T̄n̄ gowo u ra sewa buru buru yellu

kpa u sãarobu go.

Wõkuru kpa u gbɛni.

¹⁵ Yam wõku bere berera sakara kowo u ra n kasu.

U ra nɛɛwa, goo kun nùn wasi.

Kpa u win wuswaa sãnditia wukiri.

¹⁶ Yam wõkuru sãra gbɛnɔ u ra dia kɔsuku.

Sõõ sã, kpa u tii kenusi win yɛnu.

U ñ yam bururam yẽ.

¹⁷ Ben mi, bururu ta sãawa nge gãon tiro.

Ba ra n nandewa.

¹⁸ Adama bɛɛ i nɛɛ,

tɔn kõso u sãa nge nim yaka.

Ba win tem bõrusi.

U ñ maa dɔɔ win resɛm gbaarɔ.

¹⁹ Nge mɛ tem mu ra nim nɔ gbeburun saa sã,
nge mɛya gɔribun wãa yeru ta ra durumgii mwe.

²⁰ Wi u tɔn kõso mara u ra nùn duariwa.

U koo kowa kɔkɔnɔn dĩa geenu.

Tɔmbu kpurowa ba koo nùn duari.

Kpa u wɔruma u bɔra nge dãa.

²¹ Tɔnu win bweseru u ra kurɔ wĩron yãnu gurewa.

U ku ra gɔmini gea gaa kue.

²² Adama Gusunɔwa u dam mɔ u ka tɔn kõso ben wãaru
yõrasia.

Û n bu wɔri, ba ku ra n maa yẽ nge ba ko n wãa.

²³ Gasɔ u ra bu yĩiyɔbu wẽ,

ba n ka wãa bɔri yɛndu sã.

Adama u ra n ben sanu sanusu mɛɛrawa.

²⁴ Bã n ka tii yina kpuro, subaru sã, ba kpawa.

Ba ra wɔrumɛwa mii mii bu gbi nge tɔn diro.

Kpa ba n sãa nge dobi yi ba bura.

²⁵ Ye na gerua mi, geema.

Wara u koo man siri,

kpa u nɛɛ, nɛn gari yi, yi ñ asansi gaa mə.

Gusunɔ u dam mə gãanu kpuron wollo

25

¹ Bilida Suagii u Yoobu wisa u nɛɛ,

² Gusunɔn dam mu nasiaru tura.

U ra de bəri yendu ta n wãa sere wollun sɔɔ sɔwɔ.

³ Win tabu durɔbu ba ñ geeru mə.

U ra de win yam bururam mu sɔɔsira tɔmbu kpuron mi.

⁴ Tɔnu kun kpɛ u n gem mə Gusunɔn wuswaaɔ.

Wi ba mara gesi, u ñ kpɛ u n dɛere Gusunɔn wuswaaɔ.

⁵ Domi baa suru u ñ dɛere win wuswaaɔ.

Meya maa kperi kun buriri win wuswaaɔ,

⁶ kaa sere gere tɔnu wi u sãa nge kɔkɔbu?

Yoobu nɛɛ, Bilidan somiru ta ñ arufaani mə

26

¹ Yoobu u Bilida wisa u nɛɛ,

² Bilida, wunen wisibu bu ñ dam sarirugii somimɔ.

Wunen dam kɛru ta ñ arufaani gaa mə.

³ Anna a bwisi kɛru wa te a wi u kun bwisi mə kɛmɔ.

Wunen bwisi yi, yi ñ goo somimɔ.

⁴ Wara a gari yini sɔɔmɔ.

Wara u nun gari yini gerusia.

Gusunɔ u dam mə gãanu kpuron wollo

⁵ Be ba gu ba wãa sere nim wɔkɔn tem sɔwɔ,
ba diirimɔ.

⁶ Domi Gusunɔ u be kpuro waamɔ.

Gãanu kun nùn ganua gɔribun wãa yeru mi.

⁷ Wiya u sɔɔ yɛsan nɔm geu doke wom dirum sɔɔ.

Ma u tem bwɛ kam dirum sɔɔ.

⁸ Ma u nim banisi guru winu sɔɔ.

Ka mɛ, guru wii ni,

nu ku ra gɛere nim bunum sɔ.

⁹ Wiya u ra de guru winu nu win sina gɔna wukiri.

¹⁰ Ma u bubenu kua nim wɔ̄kun wɔ̄llɔ,
mi yam bururam ka yam wɔ̄kura karane.

¹¹ Gusunɔ̀ ù n gbāra,
wɔ̄llun gbere ya ra diiriwa,
kpa ya n wāa bitɔ̀ sɔ̀.

¹² Ka win dama u ra nim wɔ̄kun nim kɔ̄suku.
Kpa u ka win bwisi yaa gɔba ye ba mɔ̀ Rahabu kamia.

¹³ Û n wom wura, wɔ̄llu kpuro ta ra deerewa nge ba kura.
Ka win nɔ̄ma u ra waa ye ya duka mɔ̀ sɔ̀kiri.

¹⁴ Adama yeni kpuro ya sāawa win kookoo piiminu.

Nin wɔ̄kinun fiikowa sa ra n nɔ̄mɔ̀.

Ñ n men na, wara u koo kpī u win dam asansi tubu ù n
gbāra nge gura.

Toro u koo kpī u Gusunɔ̀ somiru kana?

27

¹ Yoobu u kpam win gari gerubu torua u nee,

² na bɔ̄rumɔ̀ na mɔ̀,
sere ka Yinni Dam kpurogiin wāaru,
wi, wi u yina u man nen gem wē,

ma u man nuku sankiranu sosiamme,

³ ù n gesi dera na wāa na wēsiamɔ̀,

⁴ na ñ weesu mɔ̀.

⁵ Gusunɔ̀ u man bere n ka bee gem wē.

Sere ka nen gɔ̄ɔn tɔ̄rɔ, ko na n mɔ̀wa na deere.

⁶ Na yɔ̄rariwa ma nen daa ya wā.

Nen gɔ̄ru ga ñ man taare wēere nen wāarun tɔ̄ru garu sɔ̀.

⁷ Gusunɔ̀ u de tɔ̄n kɔ̄son kɔ̄kɔ̄rɔ
yu nen yibereba deema,

be, be ba man seesimɔ̀ mi.

⁸ Sanam me Gusunɔ̀ u tɔ̄n kɔ̄son wāaru wuna,
yīiyɔ̀ birà bu maa nùn tie.

⁹ Gusunə u koo nùn swaa daki
sanam me nəni swāara nùn deema?

¹⁰ I tamaa u ko n win nuku dobu kasu Gusunə Dam
kpurogiin mi?

I tamaa u koo Gusunə kana saa kpuro?

¹¹ Kon bæe Gusunən dam gari sōwa.

Na n bæe win himba beruammɛ.

¹² Bæe kpuro i wa nge me u sãa.

Mban sōna i gari gerumə yi yi n asansi mə.

Tən kōson doo nəra kun tɛemə

¹³ Wee ye Gusunə Dam kpurogii u tən kōso yiiye.

¹⁴ Bā n bibu mara ba dabi, ba koo gbiwa tabu səə.

Ben bibu ba n dīanu wasi bu di ba n ka wāa.

¹⁵ Barara ta koo ben bwese te ta tie sua.

Ben gəminibu ba n kpɛ bu bu swīiya.

¹⁶ Baa bā n gobi waamə nge tua,

ma ba yānu guramə nge yanim,

¹⁷ gemgiwa u koo yāa ni dendi,

kpa u gobi yi di.

¹⁸ Tən kōso ù n diru bana ta ko n sãawa nge narin wɛɛ,
n kun me nge kuu te kōso u kua.

¹⁹ U koo gbiwa ka gobigiru.

Adama ba n nùn sikumə ka gobi yi. U n yi wasi gərio.

²⁰ Nandaba bu koo nùn deema subaru səə nge nim me mu
daru bōə saramə.

Woo guna ya koo ka nùn doona wōkuru.

²¹ Sōə yari yerun woowa ga ra nùn wuke saa win wāa
yerun di

gu ka da sere mi n toma.

²² Gusunə u ko n nùn tweeməwa ka wənwəndu sariru.

Kpa u duka yakura u wa u ka sɛɛ ni suuri.

²³ Tambu bā n wa mesum kpa bu nùn yɛɛ ba n taki mə,
kpa bu nùn wia koosi saa ye u doonə.

Bwisi

28

- ¹ Yoobu u nɛɛ,
tamba yɛ̀ mìn di sii geesu ka wura ya ra yari
bu sere ye tea.
- ² Tem diya ba ra maa sisu wunɛ,
kpa bu sii gandu sɔ̀wa kperun di.
- ³ Be ba sisu sɔ̀wamɔ̀,
sere tem sɔ̀wɔ̀wa ba ra ka fitila du
kpa ba n duɔ̀ sere mi su wãa yam wɔ̀kuru sɔ̀ɔ̀,
⁴ kpa bu wɔ̀ru gbe sere tem sɔ̀wɔ̀,
bu swaa wãa mi, mi goo sari.
Ba ñ kpɛ̀ bu sī mi.
Wɛ̀ɛya ba ra n gasirimɔ̀ bu ka du mi.
- ⁵ Tem wɔ̀llɔ̀wa dīanu ra kpi.
Adama mɛn sɔ̀wɔ̀,
n sãawa nge gãanu kpuro dɔ̀ɔ̀ mwaare.
- ⁶ Tem sɔ̀ miya kpee gobiginu ra n wãa.
Mi sɔ̀ra ba ra maa wura wa.
- ⁷ Kasa ya ñ swaa ye yɛ̀.
Mɛya maa yabereku ga ñ ye waare.
- ⁸ Gbee sunɔ̀ ka yeɛ yi yi tii naanɛ sãa yi ñ ye mwaare.
- ⁹ Adama tɔ̀nu u kãka u kperu wɔ̀ri u kɔ̀suka,
sere u guunun kpɛ̀kpɛ̀ku girari.
- ¹⁰ Kpee ten nɔ̀wɔ̀ra u ra swɛɛ wunɛ,
kpa u gãa gee ni wa, ni nu wãa mi.
- ¹¹ Û n nim kame sɔ̀ mi, u ra mu swaa ganɛwa,
kpa u ka dukia yarima ye ya berua sɔ̀ mi.
- ¹² Adama mana tɔ̀nu u koo kpī u bwisi wa.
Mana yi sika.
- ¹³ Tɔ̀nu kun yin gobin geeru yɛ̀.
Domi yi ñ wãa handunia yenì sɔ̀ɔ̀.

14 Yi ñ wã daara.

Yi ñ maa wã nim wõku sɔɔ.

15 Ba ñ kpɛ bu ka yi wura kɔsina.

Ba ñ maa kpɛ bu yi dwe ka sii geesu.

16 Ba ñ kpɛ bu yi weesina ka wura ye ya wee Ofirin di,
 ñ kun mɛ ka kpee gobigii ni nu nɔni boogu ka bɛrɔ wuru
 mɔ.

17 Ba ñ kpɛ bu yi weesina ka digi,
 ñ kun mɛ ka nɔra ye ba kua ka wura,

18 kaa sere gere kpee gobigii ni ba sokumɔ korai ka
 kirisitali?

Bwisi yi kpee gobiginu bɛɛɛ kere.

19 Ba ñ kpɛ bu ka yi Etiopin kpee gobigii ni nu nɔni dɔm
 buuru mɔ weesina.

Ba ñ maa kpɛ bu yi weesina ka wura gea.

20 Ñ n mɛn na, man diya bwisi yi wee.
 Mana yin nuura wãa.

21 Tɔnu kun kpɛ u yi wa ka nɔni.

Gunɔ ge ga yɔɔwa ga ñ kpɛ gu yi wa.

22 Gɔɔ ka gɔribun wãa yera koo nɛɛwa,
 yin gariya ba nɔɔre tɔna.

23 Gusunɔ turowa u bwisin swaa yɛ.

Wiya u maa yin wãa yeru yɛ.

24 Domi wiya u handunian goonu nɛɛ kpuro waamɔ.

U maa kpuro waamɔ ye ya wãa tem sɔɔ.

25 Sanam mɛ u wom bunum mɛɛra

ma u nim kpãaru mɛɛra,

26 ka sere swɛɛ yi gura koo swii yu ka nɛ,

ka maa swɛɛ yi guru maakinu ka guru gbãasukubu koo
 swii,

27 yera u bwisi yi wa.

Ma u yin asansi wɛɛra u yi.

28 Saa yera u tɔmbu sɔɔwa u nɛɛ,

bu nùn nasio, yera ya sãa bwisi.

Wi u maa kōsa gēerari, wiya u bwisi mō.

Yoobun yellun wāaru

29

- ¹ Yoobu u maa win gari gerum wōri u nēε,
² na kī nen yellun wāaru tu wurama
 ta n sāa nge saa ye Gusunō u man kōsu.
³ Na kī na n wāa nge saa ye u fitila sōre nen wuswaaō,
 ma win yam bururam man yam bururasie wōkuru.
⁴ Na kī na n sāawa nge saa yè sōō na dam mō,
 ma Gusunō u man kōsu ka kīru.
⁵ Saa ye sōō, Gusunō Dam kpurogii u ka man wāa,
 ma nen biba ka man wāa.
⁶ Meya nen yaa sabenu nu ra n bom yiba.
 Meya maa nen olifi ya ra man gum wē mu n kokumō nge
 daa koka.
- ⁷ Saa ye sōō, nā n yara tōōwō na da na sina wuun gbārarun
 kōnnōwō
 su ka siri,
⁸ aluwaasiba bà n man wa,
 ba ra man bēεε wēwa bu doona min di,
 kpa durō tōkōnu nu se nu yōra.
⁹ Tōn bokobu bà n man wa ba ra ben gari gerubu yōrewa.
¹⁰ Meya maa sinambu ba ra nōō mari,
 kpa n sāare ben yara ben daro mani.
- ¹¹ Wi u nen gari nua u ra nēewa, doo nōōrugiiwa na sāa.
 Wi u maa man wa seeda gea u ra man diiye.
¹² Domi na ra wōnwōndo somi ù n somiru kana,
 kpa n gobeku wi ba yina bu somi dam kē.
¹³ Be ba gōō dōō, ba ra man domaru kuewa.
 Kpa n gōminibu nukuru yemiasia n de ba n nuku dobu mō
 gōruō.
¹⁴ Gem kobu bu ra n man wāasiwa nge yabe te na sebua,

̀n kun mε nge dawani ye na b̄kua.

¹⁵ Na ra n s̄awa w̄kobun n̄ni,
kpa na n s̄a k̄ri kpirirugibun k̄ri.

¹⁶ Na kua s̄arobun tundo.

Na ra s̄bu n̄ri, n ben gari m̄eri yi ba ka na.

¹⁷ Adama na ra t̄n k̄sobun n̄su b̄aku,
n bu w̄rari ye ba mwa.

¹⁸ Ma na tii s̄wa na nεε,
kon gbiwa t̄k̄ru s̄, nen kpin yeru w̄ll̄.

Nen w̄arun t̄nu nu ko n dabiwa nge yani s̄eri.

¹⁹ Ko na n s̄awa nge d̄a t̄n gbini yi w̄a nim b̄ku.

Kpa kakoru ta n w̄a nen k̄asin w̄ll̄.

²⁰ Saa ye s̄, nen yiiko ya koo wurama,
kpa na n dam m̄ nge t̄n te ba gawe.

²¹ Yellu, t̄mbu ba ra ȳrewa bu nen gari swaa daki.

Ba ra n̄ mariwa bu nen bwisi n̄.

²² N̄ n gari gerua na kpa, goo ku ra maa ḡanu wisi.

Nen gari yi, yi ra bu duuriwa kpure kpure nge nim mε mu
d̄akum̄.

²³ Be kpuro ba ra n man marawa nge tom buruku gura.

²⁴ Kpa n ȳε museε n ka bu dam k̄ sanam mε ba dam bie.

Ba n̄ kp̄ bu man nuki sanku n wuswaa burisina.

²⁵ Nena na ra n bu swaa gbiiye,

kpa na n w̄a ben suunu s̄ nge sina boko

wi u ra win t̄mbu nukuru yemiasie.

Yoobun t̄n w̄aru

30

¹ T̄ wee bibu ba man ȳεm̄,

ba n̄ mam nen t̄k̄ru gara,

be, b̄n baababa ba n̄ tura

bu nen b̄nu somi bu ka nen ȳa ḡo kpara.

² Mba ba koo raa kpī bu man kua,
be, be ba sāare ba gɔɔ dɔɔ.

³ Wee ba sāaru ka gɔɔru soore.
Ba da gɔɔburɔ bu ka dīanu kasu bu di.
Adama gāanu sari mi.

⁴ Ba ra dewa dāa kikun bɔkuɔ bu yakɔ bura ge ga bɔru mɔ
ga n sāa ben dīanu,
kpa ba n kiku gagun gbini dimɔ.

⁵ Ba ra bu girewa tɔmbun suunu sɔɔn di,
ba n bu naa swīi nge gbɛnɔbu.

⁶ Kpa bu da ba n wāa kpee wɔrusɔ ka wɔwi sɔɔ,

⁷ ba n wāa ba n taasine sākin suunu sɔɔ,
kpa ba n kuuki mɔ kikisɔ,

⁸ ba n sāare nge wiirobu,
n̄ kun mɛ nge be ba gɛma ba gira wuun di.

⁹ Tē wee, ben biba ba man yēemɔ,
ba man womusu dokemɔ.

¹⁰ Ba ra man biru kisi yɛn sɔ ba n̄ kī bu man wa.
Kpa bu man yāatam sie.

¹¹ Domi Gusunɔ u man funɛ wuna, u sekuru doke.
Yen sɔna ben goo kun nɛn bɛɛɛ yē baa fiiko.

¹² Tɔn kɔso be, ba man seesimɔ.
Ba kasu bu man tēka di bu sura.
Ba swaa kasuwa bu ka man kam koosia.

¹³ Ba nɛn swɛɛ bɔɔra.
Ba kookari mɔ bu ka man kam koosia,
be, be goo kun somiru wee.

¹⁴ Be wee ba yaba mi na kukua.
Ma ba dumɔ min di ba man wɔrimɔ.

¹⁵ Ma berum man mwa,
nɛn bɛɛɛ ya doona nge woo.
Nɛn bɔri yenda doona nge guru wiru.

¹⁶ Tē, na wāawa gɔɔ sɔɔ.

Na wahala wəri na kpa.

¹⁷ Nən kukunu kpuro ra n tennaməwa wōkuru.

Na ku ra wēre wahala yen sō.

¹⁸ Ya man sēke baama ka dam nge yaberun wīru.

¹⁹ Wee Gusunə u man kpēε pətəkə sə.

Torom ka tua na ka weenε.

²⁰ Gusunə nən Yinni, na nun somiru kanamə,

adama a n̄ man wisa.

Na seewa na yōra wunen wuswaə adama a n̄ nən laakari
kue.

²¹ A sēsiawa,
ma a man sēre ka wunen dam bakam.

²² Wee a dera woo guna ya man sua ya toorimə.

²³ Domi na yē ma a ka man dəwa gəribun wāa yerə
mi təmbu kpuro ba koo da.

²⁴ Adama ka mε, baa tən̄u ù n̄ gəə də,

u n̄ nəma suamə u faaba kana?

Wi u wāa wahala sə u n̄ somiru kanamə?

²⁵ Na n̄ bu swīyε be wāara sēsie?

Na n̄ nuki sankire sāarobun sō?

²⁶ Wee nuku doba na ra n̄ yīyə,

adama nəni swāara na waamə.

Yam bururama na ra n̄ yīyə,

adama yam wōkura na waamə.

²⁷ Nən bwēra ku ra kpunε

yèn sō na ka wahala gabirinamə.

²⁸ Na ra n̄ sīiməwa nuku sankiraru sə.

N̄ sāare sō ku ra yari nən mi.

Baa n̄ n̄ wāa tən̄ wəru sə,

na ra n̄ somiru kanaməwa.

²⁹ Nən gəə wuri yin sō,

na kua nge gbeeku bō,

n̄ kun mε nge taataaru.

³⁰ Nɛn gɔna t̄ira, nɛn wasi gberamɔ.

³¹ Tē nɛn m̄arɔku ga w̄awa n ka gɔw wuri ko.

Kpa n nɛn guuru so ka be ba gɔw wuri m̄ sannu.

Yoobu u tii tusiamɔ Gusunɔn wuswaaɔ ka toro sindu

31

¹ Na ka nɛn nɔni arukawani bɔkua na nɛɛ,
na ñ ka yi wɔndia m̄ɛrimɔ pai.

² Ñ n mɛn na, are yir̄a Gusunɔ Dam kpurogii u man yiiye
w̄allɔ.

³ Tɔn k̄ɔsowa u ra kam ko,
kpa durumgii u nɔni s̄ɔra.

⁴ Gusunɔ u nɛn swaa yē.
U nɛn sanu sanusu m̄ɛrimɔ.

⁵⁻⁶ Gusunɔ u man ȳruo ka kilo ye ya s̄a dee dee.

Kpa u wa ma na d̄ɛɛɛ,
na ñ w̄a weesu ka taki s̄ɔ.

⁷ Nɛn sanu sanusu s̄u kun s̄a dee dee,
ñ kun m̄ɛ nɛn ḡɔru ḡa n k̄ɔsa binɛ kua ye nɛn nɔni yi wa,
ñ kun m̄ɛ durum gaa ȳa n man w̄asi,

⁸ Gusunɔ u de ye na duura, goo u ye tubi di u ḡɛ,
kpa nɛn d̄a gbaaru tu kam ko.

⁹ N̄a n maa kurɔ goo binɛ kua,
ñ kun m̄ɛ n̄a n n̄n yina beria win dii k̄annɔwɔ,

¹⁰ Gusunɔ u de nɛn kurɔ u durɔ goo doo kua,
kpa gabu bu ka n̄n kpuna.

¹¹⁻¹² N̄a n k̄ɔsa yen bweseru kua
ya koo man kam koosia ka nɛn arumani sannu nge d̄ɔ.
Domi n weenɛ siri kowo u yen bweseru s̄ɛyasia.

¹³ N̄a n yina n nɛn s̄ɔm kowobu ben k̄siaru w̄ɛ,

¹⁴ mba kon kp̄i n gere Gusunɔn wuswaaɔ.
Nge mba kon n̄n s̄ɔ ù n man s̄ɛyasiaɔ.

¹⁵ Gusunə wi u man taka kua nen meron nukurə,
 wiya u maa bu taka kua.
 Gusunə turo wiya u bese kpuro məma besen baawuren
 meron nukurə.

¹⁶ Na n̄ s̄arobu yinari ye ba man bikia.
 Na n̄ maa gəminibu derire n̄ni swāaru s̄ə.

¹⁷ Na n̄ gobeku d̄ianu birare nen yenuə.

¹⁸ Domi saa nen aluwaasirun di,
 na ra gobekuba n̄əriwa
 nge n̄na na ben tundo,
 kpa na n gəminibu n̄ni.

¹⁹ N̄a n wənwəndo goo wa u yānun bukata mə,

²⁰ na ra n̄n yānu kēwa ni na kua ka nen yaa sabenun
 sansu u ka wooru yari.

²¹ Na n̄ gobeku goo taki diire
 yèn s̄ na siri kowo goo t̄asa.

²² N̄a n yeni kpuron gaa koore,
 Gusunə u de nen senu nu s̄sikiara saa nin gbin gbinkan
 di,
 kpa nen ḡasenu nu w̄ruma nu b̄əkira.

²³ Domi Gusunən s̄eyasiabu bu man berum m̄.

Na n̄ maa kp̄ n̄ ȳra win wuswaə win kp̄arun s̄.

²⁴ Na n̄ nen naan̄ dokere wura s̄ə,
 n gere n n̄e, wura, a s̄awa nen ȳiȳbu.

²⁵ Na n̄ maa tii suare nen dukian kp̄arun s̄.

²⁶ Na n̄ suru n̄ kun m̄ s̄ə s̄are,
 yen gaa ȳ n̄ yara.

²⁷ N̄en ḡru ga n̄ wurare ben mi gia asiri s̄ə.

Na n̄ maa n̄mu dokere n̄əw̄ n̄ ka bu b̄ere w̄.

²⁸ N̄a n̄ yen gaa koore,
 n ween̄ siri kowobu bu man s̄eyasia.

Dom̄i na Gusunə Dam kpurogii yinawa mi.

²⁹ Na ku ra nuku dobu ko nen yiberε ù n nɔni sɔɔre.

Na ku ra yɛeri wahala yà n nùn deema.

³⁰ Na ò mam torare n win gɔɔ kana ka bɔri.

³¹ Nen yenugibu ba yɛ ma na ra sɔbu dam koosie,
kpa bu di bu debu nen yenuɔ.

³² Na ku ra wure sɔɔ u kpuna tɔɔwɔ ù n tunuma.
Na ra nùn nen gamboba keniewa u du.

³³ Na ku ra nen toranu bere nge tɔn be ba tie.

Na ku ra maa nen durum tii marisi.

³⁴ Na ku ra n tɔmbun geren berum mɔ.

Na ku ra tii gɔwe n nɛɛ, ba man gema.

³⁵ Nen gari dɔaki wee.

Mana kon goo wa u man swaa daki.

Dam kpurogii u man wisio.

Nen yiberε ù n daa nen toranu yorua tireru sɔɔ,

³⁶ kon tu sɔndiwa nen senɔ,
kpa na n tu doke nge sina furɔ.

³⁷ Kon Gusunɔ susiwa nge sina boko,
kpa n nùn sɔ ye na kua kpuro.

³⁸ Nen gberu tà n man wuri koosi,

ma ten kpɔi yi nɔni yɔresu yarimɔ,

³⁹ ò kun mɛ, nà n ten dɔanu di na ò gɔanu kɔsie,

ma na be ba raa tu mɔ nuki sankɔ,

⁴⁰ tu sɔki ka yaka kɔsususu kpɔiyo dɔanun ayerɔ.

Yoobun garin kpurowa mi.

ELIHU U GARI SUA

Ye ya dera Elihu u gari kua

32

¹ Elifasi, ka Sofaa, ka Bilida ba ò maa Yoobu gɛɛ wisa
yèn sɔ u tii garisi taare sarirugii. ² Adama durɔ goo

wāa Ramun bweseru sɔɔ wi ba m̀ Elihu. Win tundowa Barakeli, Busin yenugii. Wiya u m̀aru bara ỳen s̄o Yoobu u tii garisi taare sarirugii Gusunən wuswaaɔ. ³ U maa ka Yoobun b̄arɔba ita be, m̀aru kua ỳen s̄o ba kpana bu Yoobu wisi dee dee, ma ba sere ǹn taare w̄ɛmɔ. ⁴ N deema Yoobun b̄arɔ be, ba Elihu bukuraru kere. Yen s̄na u gina saka u n̄ ka Yoobu gari kue sanam m̄e b̄arɔ be, ba ka ǹn gari m̄. ⁵ Adama ye u deema ba n̄ maa wa ye ba koo Yoobu wisi, yera u m̀aru kua.

⁶ Ma u gari sua u n̄ɛɛ,
n̄ɛ bii aluwaasiwa. B̄ɛɛ maa i s̄awa bukurobu.
Yen s̄na b̄erum man mwa
n ka b̄ɛɛ n̄n bwisikunu s̄.

⁷ Ma na tii s̄ɔwa na n̄ɛɛ,
durɔ t̄akɔna nu ko n gari gerubu ȳɛ.
Niya n ween̄ nu t̄ambu bwisi k̄ɛ.

⁸ Adama ka gem, na wa ma Gusunɔ Dam kpurogiin
Hundewa u ra t̄onu bwisi w̄ɛ.

⁹ N n̄ m̄ t̄onun w̄ɔn kp̄ara ta ra ǹn ȳru w̄ɛ.
N n̄ maa t̄ak̄ru ta ra ǹn bwisi k̄ɛ u ka siri dee dee.

¹⁰ Yen s̄na na n̄ɛɛ, i man swaa dakio i n̄,
kpa n maa gere ye na bwisika.

¹¹ Domi na maari sere i ka b̄ɛɛn gari kua i kpa.
Na maa yi swaa daki mam mam,
na nua kpuro bwisi yi i ka Yoobu siri.

¹² Na b̄ɛɛ swaa daki ka laakari,
adama na wa b̄ɛɛn goon gari kun Yoobu kam̄ɛ.
Goo kun maa kp̄a u ǹn wisa dee dee.

¹³ Yen s̄, i ku gere i n̄ɛɛ,
i win garin w̄ɛ n̄ɔ wa.
Gusunɔ turowa koo kp̄i u ǹn siri, n n̄ m̄ t̄onu.

¹⁴ N n̄ n̄ Yoobu u ka gari kua.
N̄ n daa n̄n na, ye kon ǹn wisi n̄nema.

¹⁵ Yoobu, wee ba nɔɔ mari tɛ,
ba bia ye ba koo wisi ma ba wãa sekuru sɔɔ.

¹⁶ Na saka sere ba ka gari yi kua ba kpa,
ma ba mari, ba ñ wa ye ba koo wisi.

¹⁷ Tɛ, kon gari sua,
kpa n gere ye nɛ na maa bwisika.

¹⁸ Domi gari wãa nen gɔruɔ yi kpã,
na maa sende n ka yi gere.

¹⁹ Wee yi ghisimɔ nen nukurɔ nge tam mɛ ba doke gɔnan
bɔɔ kpaaru sɔɔ
ma ta kī tu kura.

²⁰ Tɛ, i de n maa gari gere kpa nen bwɛra yu kpuna.
Kon nɔɔ wukia, kpa n baawure wisi.

²¹ Na ñ goon biru yɔramɔ.
Na ñ maa goo fufu mɔ.

²² Domi na ñ yeniban dɔɔnɛ mɔ.
Nà n daa yen dɔɔnɛ mɔn na,
nen taka kowo u n man kpeerasie n tɛ.

Gusunɔ u ra ka gasɔ tɔnu gari kowa wahala sɔɔn di

33

¹ Elihu u nɛɛ,
tɛ, Yoobu a swaa dakio a nen gari kpuro nɔ.

² Wee kon nɔɔ wukia n gari gere.

³ Geeya kon nun sɔ, n ñ ka murafitiru.

⁴ Gusunɔ Dam kpurogiin Hundewa u man taka kua.
Ma u man wãaru wɛ.

⁵ A sɔɔru koowo mɛ kaa ka tii yina,
kpa a man wisi à n kaa kpĩ.

⁶ Nɛ ka wunɛ sa sãawa tia Gusunɔn wuswaaɔ.
Domi tema u ka bese kpuro mɔma.

⁷ Ñ n mɛn na, a ku nen berum ko,
kpa a n tamaa na kī n nun nen yiiko sɔɔsiwa.

⁸ Adama na yaaye ye a man sãɔwa. A nɛɛ,

⁹ a dɛɛrewa mam mam a ñ durum mɔ.

Taare gaa maa sari wune sɔɔ.

¹⁰ Ma a nɛɛ, ka mɛ, Gusunɔ u wunen toranu waamɔ.

Ma u nun garisi win yiberɛ.

¹¹ U ñ derimɔ a da mi a kī.

Ma u wunen kookoosu kpuro laakari sãa.

¹² Adama nɛ, na nun sãɔmɔ ma a ñ gem mɔ gari yi sɔɔ

Yoobu.

Domi Gusunɔ u tɔnu kere.

¹³ Mban sãna a ka nùn taare wɛɛmɔ a mɔ,

u ku ra tɔnu wisi.

¹⁴ Gusunɔ u ra ka tɔnu gari kowa ka swaa dabinu,
adama tɔnu u ku ra ye laakari ko.

¹⁵ Gasɔ u ra ka nùn gari ko dosu sɔɔ wɔ̄kuru,
ñ kun mɛ kãsiru sɔɔ sanam mɛ u kpī win kpin yerɔ u dɔ.

¹⁶ Miya u ra nùn kure u ka nùn kirɔ ko.

¹⁷ Kpa u nùn gbara kɔ̄san di.

Kpa u maa nùn yara tii suabun di.

¹⁸ Nge meya u ra ka nùn yare gɔ̄ɔn yiran di,

kpa u kun maa gu.

¹⁹ Gasɔ, u ra maa nùn sɛɛyasie ka wahala,

u de bararu garu tu nùn kpī,

win wasi yi n diirimɔ,

²⁰ kpa u kun maa dīanun mɛm kī,

baa ka ni u ra n kīru bo.

²¹ Kpa u woora, win kukunu nu tera.

²² Kpa a deema u gɔ̄ɔ turuku kua.

²³ Gasɔ Gusunɔn gɔ̄radoba nɔ̄rɔbu (1.000) sɔɔ,

turo u koo se u da u nùn somi,

kpa u nùn swaa gea sãɔsi ye n weene u swīi.

²⁴ Saa ye sɔɔ, u koo tɔnu win wɔ̄nwɔ̄ndu wa kpa u nɛɛ,

u nùn faaba koowo, kpa u ku raa gbi.

Domi u swaa wa ye u koo ka nùn yakia.

²⁵ Kpa win wasi yi wurama
yi ko nge sanam me u sã aluwaasi.

²⁶ Û n Gusunɔ kana, u koo win kanaru mwa.
Kpa u Gusunɔ sã ka nuku dobu,
yèn sɔ̄ u nùn win wãaru wesia.

²⁷ Kpa u womu ko tãmbun wuswaaɔ u nɛɛ,
u durum kua, u gem yina.
Adama Gusunɔ kun nùn yen sɛɛyasiabu kue.

²⁸ U win hunde wɔra, u ñ due siki wɔruɔ.
Ma u yam bururam waamɔ.

²⁹ Yeni kpuron diya Gusunɔ u ra ka tɔnu gari ko nɔn dabi
dabinu,

³⁰ u ka nùn gɔɔ gbara,
kpa u de u n wãa wãaru sɔɔ.

³¹ Tɛ̄, a man swaa dakio, Yoobu.
A den mario me, kpa n maa gari gere.

³² Æ n gari gɛɛ mɔ a ka man wisi, a man wisio.
Domi nen kɪra n ka nun gem wɛ̄.

³³ Æ kun maa gɛɛ mɔ a gere, a man swaa dakio.
A mario, kpa n nun bwisi kɛ̄.

Elihu u Yoobu taare wɛ̄ɛmɔ

34

- ¹ Elihu u maa gerua u nɛɛ,
² bɛɛ be i bwisi mɔ, i nen gari swaa dakio.
Bɛɛ be i laakari mɔ, i swaa tem kp̄iyɔ̄ i nɔ.
³ Domi swasa su ra garin dobu wunane,
nge me yara ya ra dɪanun dobu wunane.
⁴ Ñ n men na, i de su gem kasu,
kpa su gia besen suunu sɔɔ ye ya wã.

⁵ Domi Yoobu u nεε, u dεere.
 U maa nεε, Gusunɔ ku ra win dεera te garisi gāanu.
⁶ Ka win gem kpuro, u nùn garisi wee kowo.
 Baa mε u n̄ tore, u nùn mεera kua ye ya n̄ kpeemɔ.
⁷ N̄ n mɛn na, i tɔnu waare nge Yoobu
 wi Gusunɔn yaako kobu kun ka s̄e nge nim nɔrubu,
⁸ ma u ka tɔn k̄sɔbu s̄imɔ, u wāa ka be sannu?
⁹ Domi u nεε, wi u ka Gusunɔ s̄imɔ,
 u ku ra yen arufaani gaa wa.

¹⁰ Bεε be i bwisi mɔ, i nen gari swaa dakio i nɔ.
 I n yē ma Gusunɔ ku ra k̄sa ko.
 Gusunɔ Dam kpurogii u ku ra tɔnu win gem bire.
¹¹ Adama u ra tɔnu k̄siewa ye u kua.
 Kpa u baawure nùn win daan are wē.
¹² Ka gem Gusunɔ ku ra k̄sa ko.
 U ku ra tɔnu nùn win gem bire.
¹³ Wara u nùn wooda wē u ka tem kpara.
 Wara u nùn mε kpuro nɔmu beria.
¹⁴ Gusunɔ ù n daa win tiin bwisikunu m̄n na,
 ma u wēsiaru wuna te u tɔnu wē,
¹⁵ t̄ambu kpurowa ba koo gbi sannu,
 kpa bu ḡsia tua.

¹⁶ Yoobu, à n laakari m̄n na, a gari yi swaa dakio,
 yi kon nun s̄ɔ.
¹⁷ Gusunɔ ù ku ra gem k̄n na,
 u koo kp̄i u handunia kpara?
 Kaa kp̄i a wi, wi u s̄a Dam kpurogii taare wē?
¹⁸ Kaa kp̄i a sina boko s̄ɔ a nεε, u n̄ gāanu s̄a,
 kpa a win sina asakpɔbu soku tɔn k̄sɔbu?
¹⁹ Adama Gusunɔ u koo kp̄i u ko mε.
 Domi u ku ra sinambun bεere m̄eri.
 U ra gobigibu ka s̄arobu garisiwa tia.

Domi wiya u be kpuro taka kua.

²⁰ Sãɔ teeru be kpuro ba koo gbiwa subaru sãɔ.

Gasɔ, wãku suunu sãɔra gaba koo gbi.

Gasɔ, ba koo sina boko seesi bu go n kun sãsie.

²¹ Domi Gusunɔ u ra n tɔmbun sanu sanusu mɛɛra.

Kpa u n ben swɛɛ nɔni girari.

²² Yam wãkuru garu sari

te ta koo tɔn kãso bere u kun ka nùn wa.

²³ N ñ tilasi Gusunɔ u ka tɔnu siribu soku

u sere nùn siri.

²⁴ U ra damgibu yarewa ben ayerun di saawara sari.

Kpa u gabu kãsire ko mi.

²⁵ Domi u ben kookoosu yɛ.

U ra bu surewa wãkuru, kpa u bu kãsuku.

²⁶ U ra bu sɛɛyasiewa nge tɔn kãsobu tɔmbu kpuron
wuswaaɔ.

²⁷ Domi ba wi, Yinni Gusunɔ biru kisi.

Ma ba win woodaba yina.

²⁸ Ba dera sãaroba wuri mɔ sere u yi nɔɔmɔ.

Ma win laakari ya wura wɔnwɔndobun mi gia, ben wuri
yin sã.

²⁹ Gusunɔ ù n nɛɛ, u ñ goo gãanu kuammɛ, wara koo nùn
taare wɛ.

Ù n tii berua wara u koo kpĩ u nùn wa.

³⁰ Bweseru garu sari te ta koo ka tii yina ù n tu sunɔ kãso
wɛ wi u koo tu dam dɔre.

³¹ Yoobu, a wunen durum tuuba koore Gusunɔn mi?

A nùn sãɔre ma a ñ maa durum mɔ?

³² A Gusunɔ bikiare u nun wunen durum sãɔsi ye a ñ wa
ka tii?

À n maa toranu ganu koore,

a nùn sãɔre ma a ñ maa nu mɔ?

³³ Wunɛ wi a Gusunɔ taare wɛɛmɔ,
a tamaa u koo tɔnu siri nge mɛ a kĩ?

Wuna kaa gere, n ò mǎ nɛ.
 Ñ n men na, a geruma ye a bwisika.

³⁴ Bwisigii be ba laakari mǎ, ba koo nen gari wura bu nɛɛ,

³⁵ Yoobu u gari gerumǎwa yi u ò yɛ.

Domi win gari yi ò asansi mǎ.

³⁶ Ñ n men na, i win gari kpuro wɛɛrio,

domi u gari mǎwa nge tǎn kǎsobu.

³⁷ U win durum sǎɔ durum sosimǎ.

Domi u Gusunǎ seesimǎwa win gari gerubu sǎɔ,

u nùn yɛɛmǎ besen suunu sǎɔ.

Tǎnu u koo kpĩ u nɛɛ, u dɛere Gusunǎn wuswaaɔ?

35

¹ Elihu u maa gerua u nɛɛ,

²⁻³ Yoobu, sanam mɛ a Gusunǎ sǎɔwa a nɛɛ,

baa à n dɛere, a ò gǎanu wasi,

à kun maa durum kue mba yen arufaani,

a tamaa yeni ya sǎa dee dee?

A tamaa a gem mǎ Gusunǎn wuswaaɔ?

⁴ Nɛna kon bɛɛ wisi wunɛ ka wunen bǎrǎ be.

⁵ A wǎllu mɛɛrio, kpa a guru winu laakari ko
 nge mɛ nu toma.

⁶ À n durum kua, taarɛ yerà a Gusunǎ kua.

À n maa wunen durum sosimǎ,

mba ya nùn kuammɛ.

⁷ À n gea mǎ, arufaani yerà ya ka nùn naawammɛ.

Mba u waamǎ wunen nǎman di.

⁸ A n yɛ ma wunen berusewa wunen nuku kǎsuru ta koo
 nǎni sǎɔ.

À n maa gea mǎ, tǎnuwa u koo yen arufaani di.

⁹ Bà n tǎmbu dam dǎremǎ ba ra n weeweenu mǎwa,
 kpa ba n somiru kasu.

¹⁰ Adama baa ben turo kun bikiamə u nɛɛ,
mana Gusunə u wāa wi u nùn taka kua,
wi, wi u ra de wənwəndobu ba n nuku dobun womusu m̀d
wǝkuru.

¹¹ Wiya u ra maa tǝmbu bwisi kē
n kere yɛɛgii ka gunəsugii.

¹² Bā n somiru kana Gusunə u ku ra wure,
yèn sǝ ba tii sue ma ba sāa tən kǝsobu.

¹³ Ba ko n kuuki m̀d, adama kam sǝra mi.
Domi Yinni Gusunə Dam kpurogii u n nǝmə u sere ben
laakari ko.

¹⁴ Yoobu, baa mɛ a gerua a nɛɛ,
a n Gusunə waamə, a n yē ma u wunen laakari m̀d.

N̄ n mɛn na, a tɛmanə a nùn swaa daki.

¹⁵ Yèn sǝ Gusunə u n tǝmbu sɛɛyasiamə tē,
yen sǝna a tamaa u n durum garisi gāanu?

¹⁶ N̄ n mɛn na, wunen gari yi a gerua kpuro yi sāawa nge
wom dirum.

Yi n maa asansi m̀d.

Nge mɛ Gusunə u ra ka tǝnu wǝarun swaa sǝsi

36

¹ Ma Elihu u kɛm gerua u nɛɛ,

² a yǝro fiiko,

gari gɛɛ maa tie yi kon Gusunə gerua.

³ Kon nɛn yēɛ bakaru dendi

n ka sǝsi ma nɛn Taka kowo u gem m̀d.

⁴ A naane koowo ma nɛn gari kun sāa weesu.

Na yē sāa sāa ye na gerumə.

⁵ Gusunə u sāawa Dam kpurogii.

U ku ra maa goo gem.

U dam m̀d kpuron wǝllə.

U ku ra win gere kǝsi.

⁶ U ku ra de tən kǝsobu ba n wāa.

Adama u ra wənwəndobu siriewa dee dee.

⁷ U ku ra gemgibu deri.

U ra bu swīiwa nge sinambu

kpa ba n bæere mə sere ka baadommaə.

⁸ Adama be ba bəkua ka yəni,

ba wahala mə ye ba kuan sō,

⁹ Gusunə u ra bu sōsi ma ba daa kōsa kua,

ma ba tii sue,

¹⁰ kpa u bu kirə ko bu ka win gari nə,

kpa bu wa bu daa kōsa duka suuri.

¹¹ Bə n gari yi mem nəwa, ma ba tii wē,

ba koo ben wāaru diwa bəri yendu sə,

ka nuku dobu sə sere ka ben gəən tōrə.

¹² Adama bə kun yi mem nəwe,

ba koo bu gowa subaru sə ka takobi.

¹³ Tən kōsobu ba ra ka Gusunə məru sewa.

Ù n bu bəkua ka yəni, ba ku ra nùn suuru kanə.

¹⁴ Ba koo gbiwa sekum aluwaasiru sə,

kpa bu ko tia ka daa beretekegibu.

¹⁵ Adama Yinni Gusunə u ra wənwəndo faaba kowa ù n
wāa nəni swāaru sə,

kpa u nùn kirə ko ka wahala ye.

¹⁶ Yoobu, meya u koo nun yara wahalan di,

kpa u de a n bəri yendu mə ta n kpā.

Kpa u maa de a n dīa geenu yiba a n dimə.

¹⁷ Adama tē, à n ka tii yinamə,

n n maa koorə a yari sēyasia bin min di.

¹⁸ A ku de məru yu nun gawa a ka kōsa ko.

A kun maa tamaa kaa Gusunə kēru garu wēwa

kpa u ku ka nun sēyasia.

¹⁹ Wunen wura, n kun me wunen arumani gaa,

n kun me wunen dam,

yen gaa kun kpẽ yu nun yara nɔni swāa ten di.

²⁰ A ku wõku te kīa
tè sɔɔ ba koo tɔmbu go.

²¹ A n tii se kpa a ku ra kɔsa ko.

Domi wahala ye, ya nun deemawa kpa a wa a ka kɔsa
duka suuri.

Gusunɔ turowa u yiiko mɔ kpuron wɔllɔ

²² Yinni Gusunɔ u kpã win dam saabu.

Wara u koo kpĩ u keu sɔɔsi nge wi.

²³ Wara u ra nùn wooda wẽ ye u koo swĩi.

Wara u koo kãku u nɛɛ, kɔsa u mɔ.

²⁴ A ku duari a win sɔma wɔlle sua,
yè tɔmbu kpuro ba siara ka womusu.

²⁵ Tɔmbu ba ye waamɔ baa yà n toma.

²⁶ Gusunɔ u kpã sere goo kun kpẽ u win kpãa ten asansi
gere.

Meya maa win wãarun wɔɔ ga ñ garirɔ.

²⁷ U ra nim buri yi yi seemɔ baaman di mennewa,

kpa u yi gɔsia guru winu.

²⁸ Kpa guru wii ni, nu de gura yu nɛ,
yu tɔn wɔru so.

²⁹ Wara yẽ nge mɛ guru winu nu ka sīsinamɔ.

Wara yẽ nge mɛ gura ra ka gbãre.

³⁰ Yoobu, a yẽ ma Gusunɔwa u guru maakinu kua nu ka
nùn sikerenɛ.

Ma yam wɔkura wãa nim wɔkun sɔɔwɔ.

³¹ Ka yebara u ra ka tɔmbu siri.

Kpa u maa ka bu dīanu wẽ nu n kpã.

³² U guru gbɛɛ neni win nɔmaɔ,

ma u yi sɔɔsimɔ mi yi koo wɔri.

³³ Guru gbãsukunu nu sɔɔsimɔ ma u wãa.

Meya yaa sabenu nu maa yẽ ma u wãa turuku.

37

¹ Nà n yeniba kpuro wa, nɛn torora ra karewa
kpa na n diirimɔ.

² I swaa dakio i Gusunɔn nɔɔ nɔ ge ga kukirimɔ nge gura.

³ Ga nɔɔra baama wɔllɔ.

Ma guru maakinu nu ballimɔ handunian goonu nne sɔɔ.

⁴ Guru maaki nin biru, Gusunɔn nɔɔ ga ra nɔɔre ka dam
kpa yande guru maaki kpaanu nu sɔɔsira.

⁵ Û n gbāra, tɔmbu ba ra biti soorewa.

Gāa bakana u kua mi, ni tɔnu kun kpɛ u tubu.

⁶ U ra guru kpenu sɔ u nɛɛ, nu nɛɛyɔ.

U ra maa guran tii sɔ u nɛɛ, yu nɛɛyɔ ka dam.

⁷ U ra de tɔmbu kpuro bu ben sɔmburu yɔrasia gura yen
sɔ,

kpa bu gia ma wiya u ye kpuro mɔ.

⁸ Baa ka gbeku yɛyɛ u ra dewa yi da yi kpuna yin wāa
yera.

⁹ Guru woo bɔkɔ ga ra nɛwa saa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian
di,

kpa pura yu na sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.

¹⁰ Yinni Gusunɔwa u ra nim wom wure,
kpa mu bɔbia nge guru kperu.

¹¹ Wiya u ra de kakoru ta n wāa guru wiru sɔɔ,
kpa u tu yarinasia ka guru maakinu sannu.

¹² U ra tu gɔsiewa nge mɛ u kī.

Kpa tu ko nge mɛ u gerua handunia sɔɔ.

¹³ Ta sāawa nge bokuru te u ra ka tɔmbu sɛɛyasie
n kun mɛ u ka bu win kīru sɔɔsi.

¹⁴ Yoobu, a yeniba kpuro laakari koowo.

A Yinni Gusunɔn sɔm maamaakiginu mɛerio a wa.

¹⁵ A yɛ nge mɛ Gusunɔ u ra nu dendisine,

kpa u de guru maakinu nu balli guru winu sɔɔ?

¹⁶ A yē nge mε guru winu nu ka bwēε wollo?
Wi u yenin bweseru kua, win yēru ta yiba mam mam.

¹⁷ Woo gā n sweema sōo yēsan nōm dwaru gian di,
yam susura ra nun ko, à n wunen yānu doke.

¹⁸ Kaa kpī a wōllu tēria nge wi,
kpa ta n dam mō nge digi ye ba kua ka sisu?

¹⁹ A sun sōosio ye n weenε su Gusunō sō.
Domi sa ñ wa ye sa ko nùn wisi besen yēru sarirun sō.

²⁰ Tilasiwa bu ka nùn sō nà n gari gerua?
Tilasiwa bu ka nùn nōosia ye na gerua?

²¹ Wee u ra de yam mu tīra subaru sōo,
kpa guru winu nu n sōo berua.

Adama u ra de woo gu se gu wōllu dēerasia.

²² Saa ye sōoru yam bururam mu koo na saa sōo yēsan nōm
geu gian di,

kpa mu n nùn sikerenε ka nanum bakam.

²³ Sa ñ kpē su Dam kpurogii tubu.

Domi win dam mu kpā.

U ra maa kpuro ko dee dee.

U ku ra wi u gem mō dam dōre.

²⁴ Meya u ku ra maa be ba tii mēera bwisigibu garisi
gāanu.

Yen sōna n weenε tōmbu bu nùn nasia.

YINNI GUSUNŌ U GARI SUA

38

¹ Yinni Gusunō u Yoobu wisa guru woo bākō gagun di u
nεε,

² mban sōna a dera tōmbu ba ñ nen himba tubumō ka
wunen wiira gari.

³ Tē, a sōoru koowo,
kpa a yōra nge tōn durō wōrugō.

Kon nun gari bikia, kpa a man yi tubusia.

Yinni Gusunə u maa sãa ye ya kun wësiamən Yinni

⁴ Mana a wãa sanam mē na tem kua.

A ye geruo, à n bwisi mən na.

⁵ A yē wi u mən goonu yi yi?

Wara u nu yīira ka wēε.

⁶ Ma sǝra ba mən kpεεkpεeku swīi.

Wara u mən gəmburun kperu swīi.

⁷ Saa ye wəllun gəradoba ba desiru karamə,

ma n sãare kperin tii yi nuku dobon womu mǝ yam sãre
bururu,

⁸ wara u nim wǝku kenua ka gamboba

sanam mē ga yarima tem nukurun di.

N ñ nε?

⁹ Na guru wiru kua gen bekuru,

ma na gu yam wǝkuru wukiri.

¹⁰ Na gu wooda wē na nεε, gu yǝro mini.

Ma na gu gamboba ka kəkərǝba dokea.

¹¹ Na gu sǝǝwa na nεε,

gu na sere mini, kpa gu yǝra gu ku sara.

Miniwa gen nim kurenun dam mu koo yǝra.

¹² Saa mìn di a wãa,

a sǝǝ sǝǝre u yario bururu,

¹³ kpa u yarima u da handunian goonu nne sǝǝ,

u nuku kǝsurugibu terasia ben kuku yenun di,

¹⁴ kpa tem kpuro mu kǝsi nge sǝndu te ba yīreru doke,

kpa ta n sãa nge wi u yabe buraru sebua?

¹⁵ Adama nuku kǝsurugibu ba ñ yam bururam kī,

domi mu yinamə bu ben kom kǝsum ko.

¹⁶ Yoobu, a bǝsum daare sere mi nim wǝkun nǝnu ga wãa?

A daare sere gen temə?

¹⁷ Ba nun gəribun wãa yeru sǝǝsire?

A ten kǝnnə waare?

18 A handunian kpāaru laakari koore?

A man sōwō à n ye kpuro yē.

19 Mana swaa wāa ye ya dōo yam bururam gia.

Mana yam wōkuru ta ten wāa yeru mō.

20 À n yen swεε yēn na, a ñ kaa da mi?

21 Kaa n ye kpuro yē, domi ba nun mara n tε.

22 A daare sere mi nim mu ra gōsie nge kperu?

A wa mi guru kpenu nu ra n wāa?

23 Na nu yiiwa saa gaan sō,

yè sōo tōmbu ba koo nuki sankira tabun sō.

24 A yē mìn di yam bururam mu ra nε?

A maa yē mìn di sōo yari yerun woo ga ra nε?

25 Wara u gura swaa yaba.

Wara u guru maakinu ka guru kukiribun swaa yi yi.

26 Wara u ra de gura yu nε gbaburō, tem mi goo sari,

27 kpa yu tem mi n daa gbere yemiasia,

kpa yakasu su kpi.

28 Gura ya tundo mō ro?

Wara u kakoru mara.

29 Man diya guru kpenu nu ra yari.

30 Wara u ra nim bōbiasie wōllō nge kperu,

kpa u nim wōkun wōllō ko nge kpee bakaru.

31 Kaa kpī a wōllun kperi swaaru bwese bweseka bōke,
kpa a maa yi kusia?

32 Wuna a ra de wōllun kperi bwese bweseka yi yari yin
saa sōo,

kpa a yin wuunu kpara?

33 A yē nge mε wōlla ka sīsinamō?

Kaa kpī a ka ten woodaba sōmburu ko tem sōo?

34 Wuna a ra nōogiru sue a guru wiru soku,

kpa gura yu ka nε yu nun so?

35 Wuna a ra guru maakinu koosie?

À n nu koosia, nu ra ne wunen mi nu nee, nu sooru kpa,
kpa nu maakinu ko?

³⁶ Wara u tonun gooru laakari doke.

Wara u tonu bwisi we.

³⁷ Wara ka win bwisi kpuro,

u koo kpi u guru winu gari,

kpa u nu sikasia gura yu ne,

³⁸ kpa gura ye, yu yanim gura yu subu,

kpa yu tem kusanu mansina.

Gusunɔ u saawa yee kpuron Yinni

³⁹ Yinni Gusunɔ u maa nee,

Yoobu, wuna a ra gbee sunɔ gen dɛanu kasue,

kpa a gen binun gooru kpeesia

⁴⁰ sanam me nu kpi nin wa yero nu yaa mara?

⁴¹ Wara u ra gunɔ bakeru ten dɛanu we

sanam me ten binu nu no sue nen mi gia,

h kun me, nu n basu nu dɛanu kasu.

39

¹ A ye saa ye soo kpee bera ya ra yen binu ma?

A ka nemun marubu yinnare?

² A ra nin guran suru gari,

kpa a n ye saa ye nu koo ma?

³ Nu ra yiire nu nin binu ma,

kpa nu yari marubun wahalan di.

⁴ Nin bii ni, nu ra kpeye nu dam ko yakaso,

kpa nu yarina nu nin mero deri.

Nu h maa wee mi.

⁵ Wara u ra de gbeeku keteku ga n tii mo,

goo u kun gu bokua.

N h ne?

⁶ Na dera ga wa tem mi ganu ku ra kpi,

ka maa tem b̄arugim̄o.

⁷ Gen baaye ka wuun w̄akinu.

Ga ñ maa yinni goon gb̄āsukubu n̄ōm̄o.

⁸ Ga ra n b̄osuwa guun̄o gu ka gen dim wa.

Yaka bekusa ga ra n kasu.

⁹ Gbeeku ket̄e ya koo wura yu nun s̄amburu kua?

Ya koo wura yu kpuna wunen naa ḡd̄ōw̄o?

¹⁰ Kaa ye w̄ε doke yu nun s̄amburu kua?

Ya koo wura yu nun tem kusanu k̄osukua w̄owa s̄ōo?

¹¹ Kaa ye naane ko ȳen s̄o ya dam bakam m̄o?

Kaa ye wunen s̄amburu kpuro n̄omu s̄andia?

¹² Kaa naane ko yu nun wunen d̄ianu gurama

yu ka da doo soo yer̄o?

¹³ Taataarun kasa ya ra n w̄ã t̄a n ye derie.

M̄eya yen sansu maa waabu w̄ã.

¹⁴ Taataa te, ta ra ten s̄εnu sikewa tem̄o.

Kpa yani s̄eri yi nu sw̄iasia.

¹⁵ Ta ra duari ma goo ñ kun m̄e gbeeku yaa gaa

koo kp̄i yu nu taaku yu k̄osuku.

¹⁶ Ta ra n s̄e ka ten binu.

A ñ kaa n mam tamaa ten bina.

Ta ra ten wahala duari ye ta kua ta ka nu mara.

¹⁷ Domi na ñ tu bwisi k̄ã,

na ñ maa tu laakari k̄ã.

¹⁸ Adama t̄a n seewa ta duka m̄o,

ta ñ maaso ka win duma gara.

¹⁹ Wuna a dumi dam w̄ε?

Wuna a yi sarubasu dokea?

²⁰ Wuna a ra de yi ȳo nge twee?

Yin wura ya ra t̄ambu nandasie,

²¹ kpa yi n tem bwiyaamɔ wɔwa sɔɔ yi n nuku dobu mɔ yin
dam saabu.

Yi n tabu durɔbu wa,
yi ra bu tabu wɔriwa ka dam.

²² Yin baaye ka berum.

Yi n gɔanu nasie.

Yi ku ra maa biru wure yi n takobi wa.

²³ Yin yinnibun sɛɛ bwɔanu ka ben yaasi yi ra n wɔki
kpa yi n ballimɔ yin wɔllɔ.

²⁴ Bɔ n tabun kɔba so, yi ra n gari wɔrawa,
kpa yi n tem kɔsukumɔ.

²⁵ Mɛya yi n kɔba ye nua, yi ra n sɔru kpeerewa,
kpa yi n tabun woo numiamɔ tontonden di,
kpa yi n yiberɛba ka ben sinambun nɔɔ damgisu nɔɔmɔ.

²⁶ Wuna a ra kasa bwisi kɛ yu ka kɔsɔru da sɔɔ yɛsan nɔm
dwaru gia?

²⁷ Wuna a ra gunɔ bakeru sɔ tu ka se tu ten sokuru ko
guuru wɔllɔ?

²⁸ Kpee baaba sɔra ta ra ten wɔa yeru ko,
mɔ gɔanu kun kpɛ nu tu mwa.

²⁹ Saa min diya ta ra ten nɔni kɔ tu ka yaa sɔkiria.

³⁰ Mi a yaa goru wa, miya a ra maa tu wa.

Yema ten binu nu ra nɔ.

Gusunɔ u nɛɛ, Yoobu u wisio

40

¹ Yinni Gusunɔ u maa Yoobu sɔɔwa u nɛɛ,

² wune wi a ka tii yinamɔ

nɛ, Yinni Gusunɔ Dam kpurogiin wuswaaɔ,
kaa gari wa a gere?

³ Ma Yoobu u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ,

⁴ wee na n sɔa gɔanu.

Mba kon kpɔ n nun wisi.

Kon nɔɔ nɛnɛwɔ n mari.

⁵ Na gari dabinu gerua kɔ,
na ñ maa gɛɛ gerumɔ.

Yoobu tamaa u sãa Gusunɔ?

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u Yoobu wisa guru woo bɔkɔ gagun
di u nɛɛ,

⁷ a sɔɔru koowo, kpa a yɔra nge tɔn durɔ wɔrugɔ.

Kon nun gari bikia kpa a man yi tubusia.

⁸ Yoobu, kaa kpĩ a man sɔ ma na ñ gem mɔ?

Kaa man taarɛ wɛ, kpa a tii gem wɛ?

⁹ Wunen dam mu nɛ Gusunɔgim tura?

Wunen nɔɔ ga koo kpĩ gu nɔɔra ka dam nge nɛguu?

¹⁰ Ñ n men na, a wunen yiiko ka wunen beere sɔɔsio,

¹¹ kpa a wunen mɔru sɔɔsi,

a be ba tii sue nɔni girari a sura.

¹² A bu nɔni meniɔ, kpa a bu sekuru doke.

A kãsan kowobu kpeerasio mi ba wãa,

¹³ kpa a bu sike sannu ba n wãa gɔribun wãa yerɔ,

mi ba ñ bu wasi.

¹⁴ Saa yera nɛ Gusunɔ kon nun wɔlle sua.

Domɔ wunen dam mu nun nasara wɛɛmɔ.

Kpera

¹⁵ Kpera wee, ye na wãaru wɛ nge wunɛ.

Yakasa ya ra di nge naa.

¹⁶ Yen dam mu wãawa yen gabu ka yen wasin yaa sɔɔ.

¹⁷ Ya ra kpĩ yu yen siru bɔbiasie tu ko nge dãa damgia.

Kpa yen sĩinu nu n sãa nge ni ba tara.

¹⁸ Yen kukunu sãa nge sii gan te ta wem mɔ,

ma yen wasin kãasi yi sãa nge sii bokuru.

¹⁹ Ya sãawa nen taka koora ye ya tɔmbu biti mɔ n kere.

Na ye donnu dokea.

²⁰ Ya ra yen dĩanu wawa guunɔ

mì gbeeku yɛɛ kpuro yi ra menne yi dwee.

²¹⁻²² Kpa yu da yu kpuna dāa kiku gagun saarə ge ga wuru
bakasu mə,

ñ kun mə naa yari səə,

ñ kun mə dāru garun kəkərə daru bōwə.

²³ Baa daaru tà n nim yiba nge Yuudenin daaru,
ya ñ duka yakurə.

Baa ten nim mù n ye wukiri ya ko n kpīwa mi sē.

²⁴ A tamaa ka dama ba koo kpī bu ye mwa yà n yam
mēera?

Nge a tamaa ka yāakorora ba koo ye mwa bu wēru yaba.

Karaku

²⁵ Karaku maa ni.

A gu kəkəru sərere gen yaraə a yarama?

²⁶ Kaa kpī a wēē damgii doke gen wērə,
kpa a gen baa saburo yaba ka kuura?

²⁷ Ga koo nun suuru kana gu nun gari dori sō,

²⁸ kpa gu ka nun arukawani bəke,
gu ko wunen yoo sere gu ka gbi?

²⁹ Kaa wura a ka gu dwee nge mə ba ra ka gunə dwee?
Kaa wura a ge bəke wunen wəndiaba bu ka dwee?

³⁰ Sərəkəba ba koo wura bu gu tenkuba dəre,
kpa bu gen yaa bəəri bu dəra?

³¹ Kaa kpī a gen gənan wəllə sēenu twee,
kpa a gen wiru yaasa səku?

³² À n nē, kaa ka gu sanna,
à n gu baba, a ñ maa gu babamə sia.

41

¹ À n gu mara, a ra nuki sankirewa.

Gà n maa yarima, a ra berum soorewa,
kpa a wəruma à n gu wa.

² Goo sari wi u koo gari bakaru ko u gen məru seeya.

Ñ n men na, wara u koo yōra u ne, Yinni Gusunə ma.

³ Waran diba na neni, kon bu kəsia.

Domi ye ya wāa handunia kpuro sɔɔ ya sāawa negia.

⁴ Wee na maa kī n wure n karaku gen wasin kāasi,

ka gen dam gari ko,

ka sere maa gen wasin buram.

⁵ Wara u koo kpī u gen gona pota.

Wara u koo kpī u du gen baa saburosun baa sɔɔ.

⁶ Wara u koo kpī u gen nɔɔ baaya.

Domi gen donnu nu berum mɔ.

⁷ Gen birun koko wərukisu su sāawa nge terenu.

Ma su swɛɛnɛ mam mam.

⁸ Su maninɛ, baa woo ga ku ra kpī gu mam kura min di.

⁹ Su sāawa nge maabu ka wənɔ be ba wāa ba bəkasinɛ
baatum.

Gāanu sari ni nu koo su karana.

¹⁰ Gà n sūa n da n sāawa nge dɔɔ buriya yi yarimɔ,

kpa gen nɔni yi n sāa nge buruku sɔɔ yana.

¹¹ N da n sāawa nge dɔɔ yari ka dɔɔ buriya yi yarimɔ gen
nɔɔn di.

¹² Kpa n sāare wiisu yarimɔ gen wērun di

nge weke te ta gbisimɔ dɔɔ boko sɔɔ.

¹³ Gen wēsiaru ta ra n sāawa nge ba dɔɔ yabiamɔ,

kpa dɔɔ yara ya n yarimɔ saa gen nɔɔn di.

¹⁴ Gen dam wāawa gen wīirɔ.

Be ba ka gu yinna kpuro ba ra n berum soore.

¹⁵ Gen gona ya tau.

Gen wasin yaa baasi ya maa sēkenɛwa sim sim.

Ya ñ karanamɔ.

¹⁶ Gen woo sɔndu ta bəɔbuwa nge nɛɛ mero.

¹⁷ Gà n seewa be ba dam bo, ba ra nandewa,
kpa bu yarina.

¹⁸ Bà n maa gu w̄ori ka takobi,
 ñ kun me ka yaasi ka s̄enu,
 ye kpuro ya ra kowa kam.

¹⁹ Ga ra sisu garisiwa nge yakasu.

Sii gandu maa nge d̄aa te ta k̄sa.

²⁰ Bà n ge toba, ga ku ra duka yakure.

Kpurant̄erun kpera ra n s̄awa nge yakasu gen mi.

²¹ Ga ra maa bokuru garisiwa nge kabaru.

Bà n gu yaasa k̄ɔwa ga ra n ye ȳem̄wa.

²² Gen nukurun tem̄,

gen ḡanan kokosu s̄awa nge s̄enu.

Su s̄awa nge naa tebo ge ba ra ka tem kusanu k̄suku.

²³ Ga ra de nim w̄k̄un nim mu n bweebweenu m̄
 nge weke t̄en nim ba sw̄,

kpa mu n yakenu m̄ nge turare ye ba ȳwa.

²⁴ Mi ga sara kpuro gen yira ya ra s̄ɔsirewa.

Dom̄i nim mu ra burisinewa mu ḡsia nge seri kpiki.

²⁵ Handunia yeni s̄ɔ, ḡānu sari ni nu s̄a gen yinni.

Ga ku ra n ḡānun berum m̄.

²⁶ Ga ra ȳε kpuro taarewa baa ȳi n kp̄.

Ga s̄awa ȳε ḡbi kpuron sun̄.

Yoobu win k̄miaru wura

42

¹ Yoobu u Yinni Gusun̄ wisa u n̄ε,

² na ȳ ma kaa kp̄i a kpuro ko.

Ḡānu kun kp̄ nu wunen himba ḡsia.

³ A gerua a n̄ε, na dera t̄ambu ba ñ wunen himba tubum̄
 ka nen wiira gari.

Na wura. Na gari gerua yi na ñ ȳ.

Gari yi, yi man kp̄aru kere.

⁴ A man s̄ɔwa a n̄ε,

n nun swaa dakio kpa a man gari s̄.

Kaa man gari bikia, kpa n nun yi tubusia.

⁵ Na raa wunen gari nua yi tamba gerumə, adama tē na nun wa ka nōni.

⁶ Yen sōna na tii taare wē ma na gōru gōsia na tii tua ka torom wisi nuku sankiranun sō.

Yinni Gusunə u Yoobu domaru kua n kere yellu

⁷ Sanam me Yinni Gusunə u ka Yoobu gari kua u kpa, yera u Elifasi Temagii sōwa u nē, na ka wunε ka wunen bərəba yiru ye mōru mō too too. Domi i n nēn gari gerua dee dee nge me nēn bōw Yoobu u gerua. ⁸ Yen sō, i seewo i naa kinenu nōba yiru ka yāa kinenu nōba yiru sua i ka da nēn bōw Yoobun mi, i ka yāku dōw mwaararuginu ko. Kpa u bεε kanaru kua. Kon kana te mwa. Kpa n ku maa bεε kua ye kon daa bεε kua bēen wiira garin sō. Domi i n nēn gari gerua dee dee nge me Yoobu u gerua.

⁹ Yera Elifasi Temagii ka Bilida Suagii ka Sofaa Naamagii ba seewa ba da ba kua nge me Yinni Gusunə u bu sōwa bu ko. Ma Yinni Gusunə u Yoobun kanaru mwa.

¹⁰ Ye u kana te kua win bərəban sō u kpa, yera Yinni Gusunə u nūn win yellun wāaru wesia, u nūn ye u raa mōn suba yiru wē. ¹¹ Yoobun wənəbu ka win maabu ka win sesubu ka win yellun bərəba ba nūn beram da ma ba di mi ka wi sannu. Ma ba win wənwəndu wa, ba nūn nukuru yemiasia nōni swāa te Yinni Gusunə u dera u wan sō. Yera ben baawure u nūn sii geesun gobi ka taabu wuraguu kā.

¹² Gusunə u nūn domaru kua win sanam dāakim me sōw n kere win yellun wāaru. Win arumani ye u wa wee, yāanu nərəbun suba wəkura nne (14.000) ka yooyoosu nərəbun suba nōba tia (6.000) ka naa wuku nərəbun suba yiru (2.000) ka keteku ninu nərəbu (1.000). ¹³ Yen biru u maa bii tōn durəbu nōba yiru mara ka bii tōn kurəbu ita.

¹⁴ U win bii wəndia gbiikoo yīsiru kā Yemima, yiruse maa Kesia, itase maa Kerēni Hapuku. ¹⁵ Tem mi kpuro sōw,

wǎndia goo sari wi u Yoobun bii wǎndia be buram tura.
U bu tubi wě nge me u win bii tǎn durǎbu wě.

¹⁶ Yeniban biru, Yoobu u ma kua wǎǎ wunaa weeru
(140). Ma u win bibu wa ka win debuminun bibu. ¹⁷ Yoobu
u tǎkǎ kua kǎǎ ma u kpuna u gu.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8